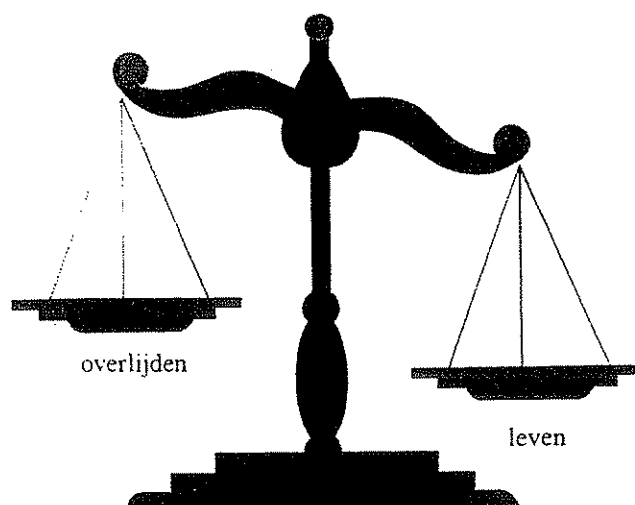

**PREMIESPLITSING
I.V.M.
SUCCESSIERECHT**

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
2. ALGEMEEN	8
2.1 INDELING PRODUCTEN	8
2.2 PREMIESPLITSINGSBESLUIT EN OVERIGE VOORWAARDEN	8
2.3 GEBRUIK VAN GEDEFINIEERDE METHODEN	9
2.4 GEDEELTELIJK GECLAUSULEERDE VERZEKERINGEN	9
2.5 VERZEKERINGEN TEGEN KOOPSOM	10
2.6 GRONDSLAGEN VOOR VOORBEELDEN	10
2.7 PREMIEVRIJSTELLING BIJ ARBEIDSONGESCHIKTHEID	10
2.8 EFFECT PREMIEBETALINGSTERMIJN	11
3. FISCAAL-JURIDISCHE ONDERWERPEN	12
3.1 VERREKENING	12
3.2 TWEE UITKERINGEN BIJ OVERLIJDEN	12
3.3 IN REKENING BRENGEN VERSCHULDIGDE PREMIES	12
3.4 SCHENKINGSRECHT	13
3.5 ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSDEKKINGEN BIJ UNIVERSAL LIFE VERZEKERINGEN	13
4. TRADITIONELE VERZEKERINGEN	14
4.1 NIEUWE POLISSEN	14
4.1.1 <i>Gemengde verzekering op één leven</i>	14
4.1.2 <i>Overlijdensverzekering op twee levens</i>	14
4.1.3 <i>Gemengde verzekering op twee levens</i>	16
4.1.4 <i>Splitsing o.b.v. brutotarieven</i>	16
4.1.5 <i>Overige aspecten</i>	17
4.2 PREMIEVRIJMAKING	18
4.3 PREMIEVAKANTIE	19
4.3.1 <i>Gedeeltelijke premievakantie</i>	19
4.3.2 <i>Volledige premievakantie</i>	20
4.4 OVERIGE MUTATIES	22
4.5 PREMIESPLITSING GEDURENDE LOOPTIJD	24
4.6 AANPASSING PREMIESPLITSING IN KADER OVERGANGSREGELING	26
5. WINSTDELING	27
5.1 NIEUWE POLISSEN	27
5.1.1 <i>Winstdelingsgroep A</i>	27
5.1.2 <i>Winstdelingsgroep B</i>	29
5.1.3 <i>Winstdelingsgroep C</i>	30
5.2 PREMIEVRIJMAKING	31
5.3 PREMIEVAKANTIE	32
5.4 OVERIGE MUTATIES	33
5.5 PREMIESPLITSING GEDURENDE LOOPTIJD	33
5.6 AANPASSING PREMIESPLITSING IN KADER OVERGANGSREGELING	33
6. SPAARHYPOTHEEK	35
6.1 NIEUWE POLISSEN	35
6.1.1 <i>Verzekering op één leven</i>	35
6.1.2 <i>Verzekering op twee levens</i>	36
6.1.3 <i>Extra storting bij aanvang</i>	36
6.2 PREMIEVRIJMAKING	37

6.3 PREMIEVAKANTIE	37
6.4 OVERIGE MUTATIES	37
6.4.1 Algemeen	37
6.4.2 Benaderingsmethode voor renteherziening	38
6.5 PREMIESPLITSING GEDURENDE LOOPTIJD	38
6.6 AANPASSING PREMIESPLITSING IN KADER OVERGANGSREGELING	38
7. UNIVERSAL LIFE VERZEKERINGEN	39
7.1 NIEUWE POLISSEN	41
7.1.1 Uitgangspunten	41
7.1.2 Tijdelijke verzekering op één leven	42
7.1.3 Tijdelijke verzekering op twee levens	43
7.1.4 Tijdelijke verzekering op één leven, met aanvullende dekking op tweede leven	44
7.1.5 Levenslange verzekering op één leven	45
7.1.6 Levenslange verzekering op twee levens	46
7.1.7 Levenslange verzekering op één leven, met aanvullende dekking op tweede leven	47
7.2 PREMIEVRIJMAKING	48
7.3 PREMIEVAKANTIE	48
7.3.1 Gedeeltelijke premievakantie	48
7.3.2 Volledige premievakantie	49
7.4 OVERIGE MUTATIES	49
7.4.1 Wijziging van premie en/of dekkingen en/of duur (premiebetaling)	49
7.4.1.1 Berekening op basis van wijzigingen in premie en dekkingen	50
7.4.1.2 Splitsing volledige verzekering inclusief aanwezige waarde	51
7.4.2 Extra storting	53
7.5 PREMIESPLITSING GEDURENDE LOOPTIJD	53
7.6 AANPASSING PREMIESPLITSING IN KADER OVERGANGSREGELING	53
7.7 MOTIVATIE 4% BELEGGINGSRENDEMENT	53
7.8 SPLITSING O.B.V. EENJARIGE OVERLIJDENSPREMIES	58
8. OVERIGE VERZEKERINGEN	60
8.1 OVERIGE BELEGGINGSVERZEKERINGEN	60
8.2 VERZEKERINGEN MET UITKERINGEN BIJ OVERLIJDEN OF ARBEIDSONGESCHIKTHEID	60

Bijlage A. Definities en notatie

1. Inleiding

Na de beslissingen van het Sectorbestuur Leven in haar vergadering van 11 maart 1998 omtrent premiesplitsing i.v.m. successierecht is in opdracht van de Commissie Actuariële en Statistische Zaken (CASZ) de actuariële werkgroep premiesplitsing o.l.v. G. Th. Pluym (ABN AMRO) van start gegaan, met als verdere deelnemers L.H. Alders (AMEV), A.M. de Groot (AXA), G.J. Janssen (UAP resp. Bovemij) en J.W. Kruk (Nationale-Nederlanden). Op verzoek van het Verbond van Verzekeraars is de werkgroep aangevuld met S.R. Bosch (Belastingdienst/Grote ondernemingen Groningen). De heer Bosch heeft de werkgroep als vertegenwoordiger van het Ministerie van Financiën/Belastingdienst met raad en daad terzijde gestaan.

De werkgroep heeft haar opdracht als volgt geformuleerd:

de actuariële werkgroep premiesplitsing formuleert in opdracht van de Commissie Actuariële en Statistische Zaken van de Sector Leven van het Verbond van Verzekeraars een algemeen kader voor het praktisch uitvoeren van premiesplitsing in verband met successierecht. Zij baseert zich hierbij op:

- het besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 19 maart 1997, nr. VB 97/568, inzake de heffing van successierecht ter zake van overlijdensuitkeringen krachtens een overeenkomst van levensverzekering (het premiesplitsingsbesluit);
- de notitie "Premiesplitsing i.v.m. successierecht en/of gedeeltelijke clausulering in universal life" van 6 mei 1997;
- de intentie van de Staatssecretaris van Financiën om een uniforme methodiek toe te passen voor premiesplitsing en voor gedeeltelijke clausulering.

In dit rapport doet de werkgroep voorstellen aan het Verbond van Verzekeraars en het Ministerie van Financiën voor splitsingsmethoden die moeten leiden tot het vrij van successierecht verkrijgen van overlijdensuitkeringen (mits ook aan alle andere in het premiesplitsingsbesluit gestelde voorwaarden wordt voldaan). De werkgroep is tot de conclusie gekomen dat de voorgestelde splitsingsmethoden niet onverkort in geval van gedeeltelijke clausulering voor de inkomstenbelasting toegepast kunnen worden. Daarom wordt gedeeltelijke clausulering in dit rapport niet behandeld.

In het premiesplitsingsbesluit worden voorwaarden vermeld waaraan het van de totale premie af te splitsen gedeelte voor de uitkering bij overlijden moet voldoen teneinde de uitkering bij overlijden vrij van successierecht te ontvangen. Het besluit formuleert slechts drie voorwaarden:

1. het af te splitsen gedeelte is tenminste gelijk aan het aandeel van het overlijdensgedeelte in de totale premie naar verhouding van de zuivere actuariële bestanddelen voor de verschillende uitkeringen. Voor traditionele verzekeringen worden in het besluit rekenvoorbeelden uitgewerkt.
2. het recht op winstdeling zal afzonderlijk berekend moeten worden voor de afzonderlijke onderdelen van de overeenkomst.

3. bij een premieverhoging mag de totale premie na verhoging gesplitst worden naar verhouding van de som van de actuariële premies voor de afzonderlijke delen (de oorspronkelijke verzekering en de verhoging).

Bij de implementatie zijn verzekeraars op vele vragen en problemen gestuit, zoals onder meer:

- hoe moeten universal life verzekeringen behandeld worden ?
- hoe bepaal je de premie voor het recht op winstdeling bij overlijden ?
- hoe te handelen bij mutaties ?
- kan ook een gedeelte van de uitkering bij overlijden vrij van successierecht zijn ?

In dit rapport worden voor diverse situaties methoden voorgesteld om het van de totale premie af te splitsen gedeelte voor de overlijdensuitkering te bepalen teneinde deze vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan) te verkrijgen. Waar mogelijk worden meerdere methoden gedefinieerd. Verzekeringsmaatschappijen kunnen uit de voorgestelde methoden kiezen op basis van hun eigen motieven en voorkeuren (bijv. commerciële druk, administratieve mogelijkheden, automatiseringsconsequenties). Indien verzekeringsmaatschappijen andere methoden (gaan) hanteren fungeren de door de werkgroep voorgestelde methoden als toetssteen. De gehanteerde methode moet ten minste de premie opleveren die de door de werkgroep voorgestelde methode zou leveren in dezelfde situatie.

Hoofdstuk 2 Algemeen

In hoofdstuk twee worden enkele algemene aspecten behandeld. Zo stelt de werkgroep voor om in bepaalde gevallen op een polis twee uitkeringen bij overlijden mogelijk te maken: een uitkering waarvoor niets aan het vermogen van de verzekerde is onttrokken en een waarvoor wel iets aan diens vermogen is onttrokken. De eerstgenoemde uitkering kan dan vrij van successie worden uitgekeerd (mits aan alle bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan), terwijl de laatste uitkering zonder meer belast zal zijn met successierecht. Dit maakt de weg vrij voor verzekeraars om te kiezen tussen:

- methodes die de volledige uitkering bij overlijden vrij van successierecht laten zijn, maar wellicht (administratief) complex of kostbaar zijn, en
- methodes die een gedeelte van de uitkering bij overlijden vrij van successierecht laten zijn, en eenvoudiger te implementeren zijn

Daarnaast wordt ingegaan op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het effect van premiebetalingstermijnen.

Hoofdstuk 3 Fiscaal-juridische onderwerpen

In de besprekingen van de werkgroep zijn ook een aantal fiscaal-juridische onderwerpen aan de orde gekomen. Deze worden in dit hoofdstuk behandeld. Dit betreft m.n. zaken ten behoeve van de uitvoering van de voorgestelde methoden.

Hoofdstuk 4 Traditionele verzekeringen

In hoofdstuk vier worden de traditionele verzekeringen besproken, exclusief winstdeling.

Zuiver actuariële premiebestanddelen zijn hier op ingangsdatum relatief eenvoudig te bepalen. De werkgroep stelt wel voor om voor gangbare leeftijd/duur-combinaties bij verzekeringen op twee levens het overlijden van de ene verzekerde voor de andere te mogen verwaarlozen. Dit zal voor de meeste administratiesystemen anders tot grote problemen leiden. Daarnaast stelt de werkgroep voor om splitsing o.b.v. brutotarieven ook toe te staan. Tevens worden aspecten behandeld als samengestelde leeftijden en medische opslagen.

Voor premievrijmaking, premievakantie en overige mutaties worden diverse methoden gedefinieerd om een uitkering bij overlijden ook na mutatie vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan) te kunnen verkrijgen. Ook wordt de mogelijkheid voorgesteld om na mutatie twee uitkeringen op de polis te vermelden (zie onder hoofdstuk 2). De methodes zijn afgeleid van de mogelijkheden op ingangsdatum, maar door de verschillende manieren waarop met de aanwezige voorziening kan worden omgegaan ontstaan diverse varianten. De werkgroep stelt voor om (behalve bij premievakantie) verrekening tussen verzekerden toe staan als onderdeel van bepaalde methodes.

Tenslotte worden premiesplitsing gedurende de looptijd en in het kader van de overgangsregeling behandeld, waarbij de methoden voor mutaties gevolgd worden.

Hoofdstuk 5 Winstdeling

Het premiesplitsingsbesluit geeft geen rekenregel voor het vrij van successierecht verkrijgen van winstdeling. De werkgroep stelt als methode voor het hanteren van een opslag op het zuiver actuariële premiebestanddeel voor de overlijdensuitkering. Voor alle verzekeringen met dezelfde combinatie van hoofdverzekeringsvorm en winstdeling zou een maatschappij dezelfde factor mogen hanteren. De methode wordt uitgewerkt voor de in hoofdstuk vier onderscheiden situaties.

Hoofdstuk 6 Spaarhypotheken

Spaarhypotheken kunnen als traditionele verzekeringen behandeld worden, zij het met (gedeeltelijk) een andere rekenrente. Gezien de speciale aard van de producten zijn er ook vereenvoudigingen mogelijk. Dit wordt in hoofdstuk zes behandeld, met onderscheid in dezelfde situaties als in hoofdstuk vier.

Hoofdstuk 7 Universal life verzekeringen

Specifiek probleem bij deze verzekeringen is het bepalen van de uitkeringen bij leven en overlijden waarmee in de zuiver actuariële premiebestanddelen rekening moet worden gehouden. De werkgroep stelt voor de uitkeringen te bepalen o.b.v.

projecties met een netto-rendement van 4%. De zuiver actuariële premiebestanddelen zouden dan ook m.b.v. een rekenrente van 4% bepaald moeten worden.

Voor verschillende typen verzekeringen wordt dit voor nieuwe polissen in formules uitgewerkt. Daarna worden de ook in hoofdstuk vier onderscheiden situaties behandeld. Algemene methode hierbij is een projectie vanaf mutatedatum om zuiver actuariële premiebestanddelen te bepalen, met waar nodig een verrekening van de aanwezige waarde. Gezien het standpunt van de Verzekeringskamer omtrent de te hanteren rekenrente wordt ook ingegaan op berekeningen op 3%.

Daarnaast worden twee methoden uitgewerkt die gebruikt kunnen worden indien er een vast bedrag bij overlijden is verzekerd.

Hoofdstuk 8 Overige verzekeringen

In dit hoofdstuk worden kort overige verzekeringsvormen behandeld. Dit betreft "niet universal life" beleggingsverzekeringen en traditionele verzekeringen met alleen een uitkering bij overlijden en bij arbeidsongeschiktheid. De "niet universal life" beleggingsverzekeringen kunnen behandeld worden zoals universal life verzekeringen en in speciale gevallen naar keuze ook als traditionele verzekeringen of spaarhypotheek. De traditionele verzekeringen met alleen een uitkering bij overlijden en bij arbeidsongeschiktheid kunnen gesplitst worden conform traditionele verzekeringen, zij het o.b.v. brutopremies i.p.v. zuiver actuariële premiebestanddelen, i.v.m. de verschillende aard van de kostenopslagen voor de twee dekkingen.

2. Algemeen

2.1 Indeling producten

De actuariële aspecten van premiesplitsing zijn niet voor alle producten of productonderdelen gelijk. Daarom heeft de werkgroep gekozen om de producten volgens onderstaande indeling te behandelen:

1. traditionele verzekeringen, exclusief winstdeling
2. winstdeling bij traditionele verzekeringen
3. spaarhypotheek (traditioneel, niet universal life)
4. universal life verzekeringen
- overige verzekeringen

Per product worden de volgende onderwerpen behandeld:

1. nieuwe polissen
2. premievrijmaking
3. premievakantie
4. overige mutaties
5. premiesplitsing gedurende looptijd
6. aanpassing premiesplitsing in kader van overgangsregeling

2.2 Premiesplitsingsbesluit en overige voorwaarden.

De inhoud van dit rapport dient steeds in samenhang met het besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 19 maart 1997, nr. VB 97/568, te worden gelezen.

Het besluit van 19 maart 1997 wordt in het rapport eenvoudigheidshalve aangeduid als het premiesplitsingsbesluit.

Waar in het rapport wordt vermeld dat uitkeringen vrij van successierecht verkregen kunnen worden, dient steeds het volgende bedacht te worden. Blijkens het premiesplitsingsbesluit kan een overlijdensuitkering vrij van successierecht worden verkregen indien aan een aantal cumulatieve voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden zijn opgenomen in § 4.4 e.v. van dat besluit en betreffen onder meer de verschuldigdheid van de premie en het huwelijksgoederenregime of het samenlevingscontract van de verzekeringnemer(s)/premieplichtige(n). Daarnaast zijn voorwaarden ten aanzien van de polis (of een daarbij behorend clauseblad), het aanvraagformulier en de (actuariële) premiesplitsing gesteld. Een actuarieel correct gesplitste premie is derhalve op zich niet voldoende om een uitkering buiten de heffing van successierecht te laten. Om die reden is in het rapport daar waar de terminologie 'vrij van successierecht' wordt gebruikt doorgaans ook vermeld - ter voorkoming van misverstanden - dat daarvoor tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit moet zijn voldaan.

2.3 Gebruik van gedefinieerde methoden

De werkgroep heeft zoveel mogelijk methoden gedefinieerd die leiden tot zo groot mogelijke vrij van successierecht zijnde uitkeringen bij overlijden. Natuurlijk staat het verzekeringsmaatschappijen vrij om methoden te hanteren die of tot hogere premies voor de overlijdensuitkering, of in minder gevallen tot een successierechtvrije overlijdensuitkering of tot een lagere successierechtvrije overlijdensuitkering leiden, zoals bijvoorbeeld:

- na bepaalde mutaties de uitkering belast laten zijn
- winstdeling altijd belast laten zijn

Om in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld na mutaties, te bereiken dat in ieder geval het gedeelte van de overlijdensuitkering, waarvoor tot aan het moment van die mutatie niets was onttrokken aan het vermogen van de verzekerde, vrij blijft van successierecht wordt de mogelijkheid beschreven om direct na de mutatie twee uitkeringen op de polis te vermelden (zie verder hoofdstuk 3.2: Twee uitkeringen bij overlijden).

Een eenmaal gekozen methode moet gedurende de looptijd van de verzekering gevolgd worden.

De beschreven methoden mogen gehanteerd worden indien er sprake is van normale levens- en sterftেকansen van de verzekerde(n). Indien de werkelijke gezondheidstoestand van de verzekerde(n) bij aanvang, bij splitsing gedurende de looptijd of bij een niet in de verzekeringsovereenkomst voorziene mutatie niet overeenstemt met dit uitgangspunt dient voor een juiste toepassing van de beschreven methoden steeds rekening te worden gehouden met deze werkelijke gezondheidstoestand.

2.4 Gedeeltelijk geclausuleerde verzekeringen

Het rapport is bedoeld om actuariële berekeningsmethoden voor premiesplitsing i.v.m. successierecht te bepalen. Gezien de opdracht van de werkgroep heeft zij ook bekeken in hoeverre de beschreven methoden voldoen om bij gedeeltelijk geclausuleerde verzekeringen geen overheveling van leven naar overlijden te laten plaatsvinden. Onder een gedeeltelijk geclausuleerde verzekering wordt in dit rapport verstaan een verzekering waarbij de uitkering bij leven geclausuleerd is en de uitkering bij overlijden niet.

De werkgroep is tot de conclusie gekomen dat niet in alle gevallen de methoden voor premiesplitsing i.v.m. successierecht ook gebruikt kunnen worden voor gedeeltelijk geclausuleerde verzekeringen. Dit geldt o.m. in die situaties waarbij de methode een verrekening van de opgebouwde waarde of voorziening vereist. Daarom wordt gedeeltelijke clausulering in dit rapport niet behandeld.

2.5 Verzekeringen tegen koopsom

Het rapport beschrijft de condities en de methoden waarbij voor verzekeringen tegen periodieke premiebetaling de uitkering bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan) kan worden gekregen. Voor verzekeringen tegen koopsom speelt premiesplitsing i.v.m. successierecht:

1. bij nieuwe polissen. Verzekeringen tegen koopsom kunnen bij aanvang op analoge wijze gesplitst worden als beschreven voor de verzekeringen tegen periodieke premiebetaling
2. bij aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling. Hiervoor hoeven geen actuariële berekeningsmethoden ontwikkeld te worden, aangezien er geen verrekening hoeft plaats te vinden
3. bij mutaties (indien toegestaan). Deze moeten behandeld worden zoals premievrijmaking bij traditionele verzekeringen (zie hoofdstuk 4.2: Premievrijmaking).

2.6 Grondslagen voor voorbeelden

Alle voorbeelden zijn - tenzij anders vermeld - berekend:

- op de sterftegrondslag GBM/V.85-90 0/0
- met een rekenrente van 4%

2.7 Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Bij de splitsing i.v.m. successierecht dient als volgt te worden omgegaan met de premie voor premievrijstelling:

- Indien de premievrijstelling van het door x te betalen deel van de premie hoofdverzekering wordt gesloten op het leven van x en de premievrijstelling van het door y te betalen deel van de premie hoofdverzekering wordt gesloten op het leven van y, dan worden deze premies ook door x respectievelijk y betaald.
Voorbeeld: BP=1000, x betaalt 600 en y betaalt 400. Er wordt premievrijstelling op het leven van x gesloten voor de 600 premie. Deze wordt ook door x betaald. Er wordt premievrijstelling op het leven van y gesloten voor 400 premie. De premie hiervoor wordt door y betaald.
- Indien de premievrijstelling voor de gehele premie hoofdverzekering op het leven van x wordt gesloten, dan wordt de hiervoor te betalen premie gesplitst conform de hoofdverzekering.
Voorbeeld: BP=1000, x betaalt 600 en y betaalt 400. Er wordt premievrijstelling op het leven van x gesloten voor de gehele 1000 premie. Van de hiervoor te betalen premie wordt 60% door x en 40% door y betaald.
- Indien de premievrijstelling voor de gehele premie hoofdverzekering op het leven van zowel x als y wordt gesloten, dan wordt de hiervoor te betalen premie gesplitst conform de hoofdverzekering.

Voorbeeld: BP=1000, x betaalt 600 en y betaalt 400. Er wordt premievrijstelling op het leven van x én y gesloten voor de gehele 1000 premie. Van de hiervoor te betalen premie wordt 60% door x en 40% door y betaald.

Toekenning premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Er wijzigt niets aan de verhouding van de door x en y te betalen premie. De premiebetaling van beide c.q. één der twee premiedelen wordt, eventueel tijdelijk en/of gedeeltelijk, overgenomen door de verzekeraar. Bij revalidering is de oude situatie weer van kracht.

2.8 Effect premiebetalingstermijn

De werkgroep stelt voor de berekeningen uit te voeren alsof er sprake is van jaarbetaling. De zo berekende verhoudingen tussen de door x en y te betalen premie c.q. tussen de aftrekbare en niet aftrekbare zouden dan op de termijnpremie gehanteerd mogen worden.

3. Fiscaal-juridische onderwerpen

3.1 Verrekening

In het rapport is een aantal premiesplitsingssituaties genoemd (bij premievrijmaking, overige mutaties en splitsing tijdens looptijd), waarin verrekening moet plaatsvinden om uitkeringen vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te kunnen ontvangen. Noodzakelijke voorwaarden hierbij zijn dat het te verrekenen bedrag op de polis vermeld wordt (of op een onverbrekelijk met de polis verbonden schrijven van de verzekeringsmaatschappij) en dat verrekening kan worden aangetoond door middel van een betalingsbewijs.

3.2 Twee uitkeringen bij overlijden

Er is in het rapport een aantal situaties beschreven, waarbij wordt toegestaan dat op de polis twee uitkeringen (kapitalen) bij overlijden vermeld worden (bij premievrijmaking, premievakantie, overige mutaties, vast bedrag of 110 % van de opgebouwde waarde indien hoger). Deze mogelijkheid wordt in die situaties toegestaan om te voorkomen dat de gehele uitkering belast zou zijn. Het bedrag van de uitkering waarvoor tot het moment van de mutatie niets is onttrokken aan het vermogen van de verzekerde kan op die wijze buiten de heffing van successierecht blijven, mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan. De andere uitkering is zonder meer belast.

Als noodzakelijke voorwaarde geldt hierbij dat de hoogte van de afzonderlijke kapitalen op de polis vermeld wordt resp. dat die kapitalen op de polis omschreven worden. Een andere toegestane mogelijkheid is dat op de polis het totale kapitaal van de twee uitkeringen bij overlijden wordt vermeld en dat daarbij wordt aangegeven dat sprake is van de som van twee afzonderlijke kapitalen. In dit laatste geval dient voor het kapitaal dat buiten de heffing van successierecht blijft, omdat daarvoor niets aan het vermogen van de verzekerde is onttrokken, te zijn omschreven hoe dit (achteraf) zal worden berekend. De twee kapitalen kunnen wel in één keer uitgekeerd worden en hoeven pas op de overlijdensdatum daadwerkelijk berekend te worden (volgens de grondslagen die golden bij het ontstaan van de twee uitkeringen).

3.3 In rekening brengen verschuldigde premies

De mogelijke gevolgen van premiesplitsing voor de incasso van de premies hebben tot veel discussies geleid. Enerzijds is de feitelijke betaling in dit kader niet van belang, anderzijds stelt het ministerie in antwoord op kamervragen dat bij de feitelijke incasso door de verzekeraar voor de premieplichtigen duidelijk moet zijn welke premie voor rekening van welke persoon komt. Hieruit zou afgeleid kunnen worden dat voor iedere premiebetaling afzonderlijke incasso moet plaatsvinden. Dit is voor de meeste verzekeraars niet uitvoerbaar.

Om een overlijdensuitkering vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te kunnen ontvangen moet aan onderstaande condities voldaan worden:

1. De aanvraag bevat de volgende verklaringen:
 - 1.1. alle premieplichtigen ingevolge deze overeenkomst gaan ermee akkoord dat de door hen verschuldigde premie zal worden geïncasseerd bij de (eerste) verzekeringnemer
 - 1.2. de premieplichtige voor het overlijdensdeel verzoekt de verzekeraar zich voor de incasso van de door hem verschuldigde premie te richten tot de (eerste) verzekeringnemer. De (eerste) verzekeringnemer verklaart zich accoord met bovengenoemde wijze van incasso.
2. Na elke mutatie van de verzekeringsovereenkomst worden bovenstaande verklaringen opnieuw door de premieplichtigen afgelegd.

Voor verzekeringen die gesloten zijn voor het einde van de overgangsregeling geldt dat de wijze van premieïncasso geen gevolgen heeft voor de heffing van successierecht over de overlijdensuitkering.

3.4 Schenkingsrecht

Voor bepaalde premiesplitsingssituaties zijn in dit rapport meerdere methoden aangegeven die tot een voor de toepassing van artikel 13 Successiewet 1956 (in samenhang met het premiesplitsingsbesluit) correcte premiesplitsing leiden. Het is dan ook mogelijk dat de voor het overlijdensdeel van een verzekering af te splitsen premie volgens de ene methode hoger uitvalt dan blijkt een andere methode strikt noodzakelijk blijkt. De premie voor het levendeel valt in een dergelijk geval navenant lager uit.

De vraag is hierbij opgekomen of een en ander aanleiding zou kunnen geven voor heffing van schenkingsrecht. De Staatssecretaris van Financiën heeft desgevraagd medegedeeld dat indien een premie is gesplitst volgens een in het rapport beschreven methode en de premieplichtige voor het overlijdensdeel op grond daarvan een hogere premie dan strikt noodzakelijk is verschuldigd, waardoor de premieplichtige voor het levendeel een lagere premie is verschuldigd, dit geen aanleiding zal vormen voor heffing van schenkingsrecht.

3.5 Arbeidsongeschiktheidsdekkingen bij universal life verzekeringen

De werkgroep heeft slechts universal life verzekeringen beschouwd waarin geen AOV-dekking was opgenomen in de te splitsen premie of depotwaarde, vanwege de discussies die hieromtrent spelen. Bij spaarverzekeringen is de premie niet aftrekbaar en de uitkering (onder bepaalde voorwaarden) onbelast. AOV-premies daarentegen zijn wel aftrekbaar. Het onttrekken van AOV-premies aan een UL-depot geeft ruime aanleiding tot discussies over de overheveling tussen fiscale regimes.

4. Traditionele verzekeringen

4.1 Nieuwe polissen

4.1.1 Gemengde verzekering op één leven

In het premiesplitsingsbesluit wordt als voorwaarde gesteld m.b.t. de premiesplitsing van een gemengde verzekering op één leven: *"Het gedeelte van de premie dat betrekking heeft op de uitkering bij overlijden was ten minste gelijk aan het aandeel van het overlijdensgedeelte in de verschuldigde premie naar verhouding van de zuiver actuariële premiebestanddelen voor de afzonderlijke uitkeringen bij leven en overlijden"*.

Bij de bepaling van de nettopremie voor het overlijdensgedeelte mag rekening gehouden worden met de kans dat de premieplichtige voor de uitkering bij overlijden overlijdt voor de verzekerde. De zo bepaalde nettopremie zal lager zijn dan in de situatie dat alleen rekening wordt gehouden met de kans dat de verzekerde gedurende de looptijd van de verzekering overlijdt. Beide methoden zijn toegestaan. De voorbeelden voor verzekeringen op één leven gaan uit van de methode waarbij geen rekening wordt gehouden met het overlijden van de premieplichtige voor de uitkering bij overlijden vóór de verzekerde.

Indien rekening wordt gehouden met het overlijden van de premieplichtige voor de uitkering bij overlijden vóór de verzekerde is de resulterende premie voor het overlijdensdeel alleen juist voor de betreffende premieplichtige. Indien de premieplichtige voor de uitkering bij overlijden wijzigt zal er een nieuwe premie voor het overlijdensdeel berekend moeten worden voor deze premieplichtige, met de methodes, beschreven in hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd.

4.1.2 Overlijdensverzekering op twee levens

In het premiesplitsingsbesluit wordt als voorwaarde gesteld m.b.t. de premiesplitsing van een overlijdensverzekering op twee levens: *"Het gedeelte van de premie dat betrekking heeft op de uitkering bij overlijden van de ene verzekerde en het gedeelte dat betrekking heeft op de uitkering bij overlijden van de andere verzekerde waren ten minste gelijk aan de aandelen van die overlijdensgedeelten in de verschuldigde premie naar verhouding van de zuiver actuariële premiebestanddelen voor de uitkeringen op elk leven afzonderlijk"*.

Overlijdensrisicoverzekering op twee levens (uitkering bij eerste overlijden)

De praktijk heeft aangetoond dat de beleidsmededeling meerdere interpretaties mogelijk maakt m.b.t. het wel of niet rekening houden met het overlijden van de verzekerde x voor verzekerde y en vice versa. Daarnaast zal in vele administratieve systemen het rekening moeten houden met vooroverlijden tot grote zo niet onoverkomelijke problemen leiden. De werkgroep stelt daarom voor dat zowel

methodes die rekening houden met vooroverlijden als methodes die dit niet doen toegelaten worden:

- I. splitsing o.b.v. netto koopsommen, waarbij rekening wordt gehouden met vooroverlijden. Deze methode is actuariel correct.
- II. splitsing o.b.v. nettopremies, waarbij geen rekening wordt gehouden met vooroverlijden. Deze benaderingsmethode kan alleen gehanteerd worden voor verzekeringen met:
 - een eindleeftijd (van beide verzekerden bij een verzekering op twee levens) kleiner dan of gelijk aan 75 jaar
 - leeftijdsverschil tussen verzekerden tot 20 jaar

Doelstelling van deze beperkingen is om de eventuele overheveling te beperken tot ongeveer 1% van de premie.

Formules methode I

$$NKO1_x = VKO_x * \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1$$

$$NKO1_y = VKO_y * \bar{A}_{y:\overline{n}|}^1$$

$$BPO_x = BP * NKO1_x / (NKO1_x + NKO1_y)$$

$$BPO_y = BP * NKO1_y / (NKO1_x + NKO1_y)$$

Formules methode II

$$NPO_x = VKO_x * \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 / \ddot{a}_{x:\overline{n}|}$$

$$NPO_y = VKO_y * \bar{A}_{y:\overline{n}|}^1 / \ddot{a}_{y:\overline{n}|}$$

$$BPO_x = BP * NPO_x / (NPO_x + NPO_y)$$

$$BPO_y = BP * NPO_y / (NPO_x + NPO_y)$$

Voorbeeld 1:

eerste verzekerde 35-jarige man, tweede verzekerde 30-jarige vrouw, looptijd 25 jaar, verzekerd kapitaal 100.000.

Voorbeeld 2:

eerste verzekerde 30-jarige man, tweede verzekerde 50-jarige vrouw, looptijd 35 jaar, verzekerd kapitaal 100.000. Bij dit voorbeeld is methode II niet toegelaten, doordat de eindleeftijd te hoog is.

Voorbeeld

1

2

Methode I

NKO1_x 5.584,67 (73%)

5.487,96 (21%)

NKO1_y 2.059,95 (27%)

20.861,59 (79%)

Methode II

NPO _x	360,86 (73%)	379,32 (23%)
NPO _y	131,65 (27%)	1.298,48 (77%)

4.1.3 Gemengde verzekering op twee levens

In het premiesplitsingsbesluit wordt als voorwaarde gesteld m.b.t. de premiesplitsing van een gemengde verzekering op twee levens: *"Het gedeelte van de premie dat betrekking heeft op de uitkering bij overlijden van de ene verzekerde en het gedeelte dat betrekking heeft op de uitkering bij overlijden van de andere verzekerde waren ten minste gelijk aan de aandelen van die overlijdensgedeelten in de verschuldigde premie naar verhouding van de zuiver actuariële premiebestanddelen voor de uitkeringen op elk leven afzonderlijk"*.

Deze verzekering dient eerst gesplitst te worden in een levendeel en een overlijdensdeel, waarna het overlijdensdeel gesplitst kan worden zoals bij een overlijdensrisicoverzekering op twee levens. Door eerst het levendeel af te zonderen wordt bereikt dat de premie hiervoor onafhankelijk is van de gekozen methode om de overlijdensgedeelten te verdelen, en ook onafhankelijk hiervan verdeeld kan worden.

4.1.4 Splitsing o.b.v. brutotarieven

De werkgroep ziet als alternatief voor het bepalen van de af te splitsen premie o.b.v. de verhoudingen van de zuiver actuariële bestanddelen in de verschuldigde premie het hanteren van brutotarieven om de premie te splitsen. Het gebruik van brutopremies kan tot aanzienlijke vereenvoudigingen leiden in de uitvoering van het premiesplitsingsbesluit en de controle hierop.

Voor een verzekering op één leven met uitkering bij leven en bij overlijden mag de premie voor het overlijdensdeel dan bepaald worden:

1. naar verhouding van de brutotarieven voor een verzekering bij overlijden alleen en bij leven alleen
2. als de premie voor een zelfstandige overlijdensrisicoverzekering

Voor een risicoverzekering op twee levens mag de premie gesplitst worden naar verhouding van de brutotarieven op eerste en op tweede leven.

Voor een verzekering op twee levens met een uitkering bij leven mogen de premies bij leven en overlijden bepaald worden door splitsing o.b.v. brutopremies bij leven sec en bij overlijden sec. Daarna kan de premie voor het overlijdensdeel gesplitst worden zoals bij een risicoverzekering op twee levens.

Bij de splitsing o.b.v. brutotarieven moeten daadwerkelijk gevoerde tarieven gehanteerd worden. Indien deze ontbreken moet een tarief gehanteerd worden waarvan de kostenopslagen gelijk zijn aan die van het meest vergelijkbare wel gevoerde tarief. Dit zal bij zeer veel maatschappijen nodig zijn om de methode te

kunnen hanteren voor de splitsing van gemengde verzekeringen op twee levens en van verzekeringen bij leven met premierestitutie.

4.1.5 Overige aspecten

Samengestelde leeftijd bij twee levens

Indien een samengestelde leeftijd bij de bepaling van de premie voor een verzekering op twee levens gehanteerd wordt zijn verschillende methoden denkbaar om de premie te splitsen. De werkgroep stelt voor om bij de bepaling van de nettopremies voor de overlijdensgedeelten de samengestelde leeftijd niet te hanteren. Redenen hiervoor zijn:

1. indien de samengestelde leeftijd gehanteerd wordt, zou dit bijvoorbeeld betekenen dat bij een risicoverzekering op twee levens de premie in twee gelijke delen gesplitst wordt, ongeacht de burgerlijke leeftijd van de verzekerden. De werkgroep acht deze methode niet toelaatbaar
2. indien rekening wordt gehouden met het vooroverlijden van de eerste verzekerde voor de tweede en vice versa bevat de formule voor de nettopremie een aantal actuariële factoren op twee levens die voor verschillende leeftijdscombinaties berekend moeten worden. Indien voor elke leeftijdscombinatie de bijbehorende samengestelde leeftijd bepaald wordt, leidt dit tot onacceptabele antwoorden. Ook deze methode acht de werkgroep daarom niet toelaatbaar.

De voorgestelde methode is:

1. splitsing in levendeel en overlijdensdeel m.b.v. samengestelde leeftijd
2. splitsing overlijdensdeel over de twee levens o.b.v. burgerlijke leeftijden (met leeftijdscorrectie conform tarief).

Medische opslagen en opslagen i.v.m. beroep of hobby

De handelwijze bij premiesplitsing is afhankelijk van de wijze waarop deze opslagen tot een verhoging van de premie leiden:

- indien een leeftijdsverhoging wordt gehanteerd moeten bij premiesplitsing de nettopremies voor het levendeel en het overlijdensdeel op de verhoogde leeftijd berekend worden
- indien een promillage van het verzekerd kapitaal wordt gehanteerd moet allereerst de brutopremie exclusief deze opslagen gesplitst worden op basis van de nettopremies, ook exclusief deze opslagen. Daarna moeten de opslagen opgeteld worden bij de brutopremie voor het overlijdensdeel dat op hetzelfde leven betrekking heeft

Extra uitkeringen bij overlijden (bijv. DUBO)

Dit betreft extra dekkingen naast de hoofdverzekering waarvoor een separate extra premie wordt gevraagd (niet zijnde winstdeling). Allereerst moet de brutopremie exclusief deze extra premie gesplitst worden op basis van de nettopremies, ook exclusief deze extra premie. Daarna moet de extra premie opgeteld worden bij de brutopremie voor het overlijdensdeel dat op hetzelfde leven betrekking heeft.

4.2 Premievrijmaking

Uitgaande van een premiesplitsing die tot het moment van premievrijmaking voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport geldt het volgende.

Op het moment van premievrijmaking kan berekend worden welke overlijdensuitkering vrij van successierecht uitgekeerd zou kunnen worden op basis van de in het verleden betaalde overlijdenspremies. Dit is nl. het kapitaal bij overlijden dat gefinancierd kan worden uit de omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte. Als de uitkering bij overlijden na premievrijmaking tot dit kapitaal beperkt is, is de uitkering vrij van successierecht. De omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte mag hierbij gebaseerd zijn op de grondslagen van een overlijdensverzekering (bijvoorbeeld Zillmering) i.p.v. de grondslagen van de hoofdverzekering.

Als de uitkering bij overlijden meer dan dit kapitaal bedraagt dan is de uitkering in principe geheel belast met successierecht. De uitkering kan in dat geval toch vrij van successierecht verkregen worden indien het verschil tussen de benodigde voorziening voor de na premievrijmaking overeengekomen uitkering bij overlijden en de omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte wordt verrekend tussen de verzekerde (tevens verzekeringnemer) en de premieplichtige of verzekeringnemer voor de overlijdensuitkering. Hierbij dient tevens te zijn voldaan aan het gestelde in hoofdstuk 3.1. Ook kan er in dit geval voor gekozen worden om na premievrijmaking op de polis twee uitkeringen bij overlijden te vermelden: één uitkering die gefinancierd kan worden uit de omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte, welke uitkering dan vrij van successierecht kan worden verkregen en één uitkering die niet uit die omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte is gefinancierd, welke uitkering zonder meer in de heffing van successierecht zal vallen. Hierbij dient tevens te zijn voldaan aan het gestelde in hoofdstuk 3.2.

Bij het vorenstaande (en het voorbeeld) dient steeds bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

Voorbeeld

gemengde verzekering op één leven, verzekerde 35-jarige man, looptijd 25 jaar, verzekerd kapitaal 100.000.

Bij aanvang geldt:

NP	=	2.466,96
NPL _x	=	2.106,10 (85%)
NPO _x	=	360,86 (15%)

Premievrijmaking na 5 jaar:

mV(5) = 13.302, bijbehorend kapitaal = 28.165

mVO_x(5) = 1.394, bijbehorend kapitaal = 21.930

mVL_x(5) = 11.909, bijbehorend kapitaal = 29.137

Indien bij premievrijmaking twee uitkeringen op de polis worden vermeld, geldt:

Kapitaal bij overlijden vrij van successierecht = 21.930

Kapitaal bij overlijden belast = 28.165 - 21.930 = 6.235

Indien verrekening tussen de verzekerde (tevens verzekeringnemer) en de premieplichtige of verzekeringnemer voor het overlijdensdeel plaatsvindt, geldt:

Te verrekenen om volledig kapitaal bij overlijden vrij van successierecht te verkrijgen =

$$1.394 * (28.165 - 21.930) / 21.930 = 396$$

Premievrijmaking na 15 jaar:

mV(15) = 48.307, bijbehorend kapitaal = 70.464

mVO_x(15) = 3.392, bijbehorend kapitaal = 53.389

mVL_x(15) = 44.915, bijbehorend kapitaal = 72.209

Indien bij premievrijmaking twee uitkeringen op de polis worden vermeld, geldt:

Kapitaal bij overlijden vrij van successierecht = 53.389

Kapitaal bij overlijden belast = 70.464 - 53.389 = 17.075

Indien verrekening tussen de verzekerde (tevens verzekeringnemer) en de premieplichtige of verzekeringnemer voor het overlijdensdeel plaatsvindt, geldt:

Te verrekenen om volledig kapitaal bij overlijden vrij van successierecht te verkrijgen =

$$* (70.464 - 53.389) / 53.389 = 1.085$$

4.3 Premievakantie

Er worden twee vormen van premievakantie onderscheiden:

1. gedeeltelijke premievakantie, waarbij de premie t.b.v. het overlijdensgedeelte verschuldigd blijft
2. volledige premievakantie, waarbij bij aanvang van de premievakantie de verzekerde kapitalen herrekend worden uitgaande van hervatting van de premiebetaling na één jaar

4.3.1 Gedeeltelijke premievakantie

Uitgaande van een premiesplitsing die tot het moment van premievakantie voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport geldt het volgende.

Indien bij een gedeeltelijke premievakantie de premie t.b.v. het overlijdensgedeelte verschuldigd blijft en de uitkering bij overlijden bij aanvang van de premievakantie niet wijzigt blijft de uitkering bij overlijden vrij van successierecht gedurende de premievakantie. Indien bij premiehervatting de oorspronkelijke premie weer betaald

gaat worden, de uitkering bij overlijden niet wijzigt en de premiesplitsing gehandhaafd blijft, blijft de uitkering bij overlijden vrij van successierecht.

Bij het vorenstaande dient overigens bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

4.3.2 Volledige premievakantie

Uitgaande van een premiesplitsing die tot het moment van premievakantie voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport geldt het volgende. Onder bepaalde voorwaarden is de overlijdensuitkering gedurende de volledige premievakantie en na premiehervatting vrij van successierecht en is na premiehervatting de premie t.b.v. het overlijdensgedeelte gelijk aan die van voor de premievakantie. Deze voorwaarden zijn:

1. het aantal volledige premievakanties is niet groter dan drie
2. de premievakanties hebben gezamenlijk niet meer dan drie jaren geduurd
3. er zal na de premievakantie nog premie betaald gaan worden
4. bij aanvang van de premievakantie worden de verzekerde kapitalen herrekenend in dezelfde verhouding als voor de premievakantie (de verzekeringsvorm moet gelijk blijven)
5. bij premiehervatting vindt geen herrekening van verzekerde kapitalen plaats
6. bij premiehervatting wordt de oorspronkelijke premie weer betaald
7. de premiesplitsing blijft gehandhaafd

Uitgaande van een premiesplitsing die tot het moment van premievakantie voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport geldt in andere situaties het volgende.

Net zoals bij premievrijmaking kan bij aanvang van de premievakantie berekend worden welke overlijdensuitkering gedurende de premievakantie vrij van successierecht uitgekeerd zou kunnen worden. Als de uitkering bij overlijden gedurende de premievakantie meer dan dit kapitaal bedraagt, dan is de uitkering in principe in haar geheel belast. Wel kan - evenals bij premievrijmaking - bewerkstelligd worden dat een uitkering ter grootte van het kapitaal bij overlijden dat gefinancierd kan worden uit de omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte buiten de heffing van successierecht blijft. Hiertoe zullen bij het ingaan van de premievakantie op de polis twee uitkeringen vermeld moeten worden: één uitkering die - zoals gezegd - gefinancierd kan worden uit de omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte, welke uitkering dan vrij van successierecht kan worden verkregen en één uitkering die niet uit die omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte is gefinancierd, welke uitkering zonder meer in de heffing van successierecht zal vallen. Hierbij dient tevens te zijn voldaan aan het gestelde in hoofdstuk 3.2.

Verrekening om gedurende de premievakantie de gehele uitkering bij overlijden vrij van successierecht te kunnen verkrijgen acht de Staatssecretaris van Financiën niet acceptabel.

In het geval dat bij het ingaan van de premievakantie twee uitkeringen op de polis vermeld zijn en bij premiehervatting de hervatte premie niet gesplitst wordt, blijft de uitkering die vrij van successierecht verkregen kan worden (omdat deze gefinancierd is uit de omzettingsswaarde van het overlijdensgedeelte) gelijk aan het bij aanvang van de premievakantie bepaalde bedrag.

Indien de hervatte premie wel gesplitst wordt, moeten de nettopremies bepaald worden o.b.v.:

1. de bereikte leeftijd en de resterende duur bij premiehervatting
2. de verschillen tussen de verzekerde kapitalen bij leven en overlijden en de kapitalen die verzekerd zouden zijn indien de verzekering bij aanvang van de premievakantie premievrij was gemaakt.

Het verschil tussen het bij premievrijmaking verzekerde kapitaal bij overlijden en het kapitaal dat bij aanvang van de premievakantie vrij van successierecht verzekerd kan worden blijft belast. Ook in dit geval geldt als voorwaarde dat op de polis twee uitkeringen bij overlijden vermeld moeten worden. Zie in dit verband tevens hoofdstuk 3.2.

Bij het vorenstaande (en het voorbeeld) dient steeds bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

Voorbeeld

gemengde verzekering op één leven, verzekerde 35-jarige man, looptijd 25 jaar, verzekerd kapitaal 100.000. Na 5 jaar wordt één jaar premievakantie opgenomen, waarbij het verzekerd kapitaal vanaf aanvang premievakantie gewijzigd wordt in 60.000 (de na premiehervatting te betalen premie is anders dan voor de premievakantie).

Bij aanvang geldt:

NP	=	2.466,96
NPL _x	=	2.106,10 (85%)
NPO _x	=	360,86 (15%)

Bij premiehervatting geldt:

NP	=	1179,03
----	---	---------

Bij aanvang van de premievakantie geldt:

mV(5)	=	13.302, bijbehorend premievrij kapitaal	= 28.165
mVO _x (5)	=	1.394, bijbehorend premievrij kapitaal	= 21.930
mVL _x (5)	=	11.909, bijbehorend premievrij kapitaal	= 29.137
Kapitaal bij overlijden vrij van successierecht			= 21.930
Kapitaal bij overlijden belast			= 60.000 - 21.930 = 38.070

Bij premiehervatting moeten de nettopremies t.b.v. premiesplitsing berekend worden o.b.v.:

- leeftijd 41 jaar
- resterende duur 19 jaar
- verzekerd kapitaal 60.000 - 28.165 = 31.835

Dit leidt tot:

NPLx = 1020,34

NPOx = 154,88

Indien twee uitkeringen bij overlijden op de polis worden vermeld, geldt het volgende:

Na premiesplitsing kan bij overlijden vrij van successierecht verzekerd worden:

$66.835 + 21.930 = 88.765$

De belaste uitkering bij overlijden bedraagt:

$28.165 - 21.930 = 6.235 (= 95.000 - 88.765)$

4.4 Overige mutaties

Indien bij een mutatie de kapitalen niet verlaagd worden en de looptijd niet gewijzigd wordt, kunnen de extra premie en de extra kapitalen behandeld worden als een nieuwe verzekering(slaag). De extra premie voor het overlijdensdeel kan dan bepaald worden conform hoofdstuk 4.1: Nieuwe polissen.

Indien dit niet gewenst of mogelijk is of er sprake is van een andere mutatie zijn methodes om de nieuwe premie voor het overlijdensdeel te bepalen:

- I. vanaf ingangsdatum de nettopremie voor overlijden en voor leven bijhouden, hiermee apart de voorziening voor leven en voor overlijden bepalen en meenemen bij de bepaling van de nieuwe nettopremies. Deze moeten dan ook opgeslagen worden t.b.v. volgende mutaties. Indien de nettopremie voor overlijden negatief is, is er geen premie voor het overlijdensdeel meer verschuldigd. Indien de nettopremie voor leven negatief zou worden, zou dit betekenen dat er een overheveling van het levengedeelte naar het overlijdensgedeelte plaatsvindt, hetgeen tot gevolg heeft dat de totale uitkering bij overlijden belast kan worden. Indien er evenwel voor wordt gekozen om na mutatie twee uitkeringen bij overlijden op de polis te vermelden, kan bewerkstelligd worden dat één uitkering (nl. het gedeelte dat hoort bij een netto premie voor leven ter grootte van nul) buiten de heffing van successierecht blijft. De andere uitkering is zonder meer belast. Zie in dit verband tevens hoofdstuk 3.2.
- II. een totale voorziening aan het levendeel toekennen bij de bepaling van de nettopremies voor leven en voor overlijden. Dit verhoogt de premie voor het overlijdensdeel. Indien de nettopremie voor leven negatief zou worden, geldt hetzelfde als onder I.
- III. de verzekering na mutatie splitsen o.b.v. netto koopsommen voor een nieuwe verzekering. In dat geval worden de voorziening en de premie naar dezelfde verhouding gesplitst. Het aan het overlijdensdeel toegewezen deel van de voorziening moet onderling verrekend worden. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1.
- IV. bij hantering van het tarief voor een zelfstandige risicoverzekering: deze ook "muteren" (maar dan moet nettopremie overlijdensdeel bekend zijn) of het tarief voor een nieuwe zelfstandige risicoverzekering vragen (verwaarlozing aanwezige risicovoorziening). Indien in het laatste geval de premie voor het overlijdensdeel

groter zou worden dan de brutopremie kan, om te voorkomen dat de totale uitkering bij overlijden belast wordt met successierecht ervoor gekozen worden om na mutatie twee uitkeringen bij overlijden op de polis te vermelden: één belast en één onbelast (naar verhouding van brutopremie en bestaande premie voor het overlijdensdeel). Zie in dit verband tevens onder I en hoofdstuk 3.2.

Bij het vorenstaande wordt er steeds vanuit gegaan dat de premiesplitsing tot aan het moment van de mutatie voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport. Voorts dient bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

Formules bij gemengde verzekering op één leven

Methode I:

$$mVO_x(m) = VKO_x(0) * \bar{A}_{x-m:n-m}^1 - NPO_x(0) * \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$mVL_x(m) = VKL_x(0) * {}_{n-m}E_{x+m} - NPL_x(0) * \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$NPO_x(m) = (VKO_x(m) * \bar{A}_{x-m:n-m}^1 - mVO_x(m)) / \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$NPL_x(m) = (VKL_x(m) * {}_{n-m}E_{x+m} - mVL_x(m)) / \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$BPO_x(m) = BP(m) * NPO_x(m) / (NPO_x(m) + NPL_x(m))$$

Methode II:

$$mV(m) = VKL_x(0) * {}_{n-m}E_{x+m} + VKO_x(0) * \bar{A}_{x-m:n-m}^1 - NP(0) * \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$NPO_x(m) = VKO_x(m) * \bar{A}_{x-m:n-m}^1 / \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$NPL_x(m) = (VKL_x(m) * {}_{n-m}E_{x+m} - mV(m)) / \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$BPO_x(m) = BP(m) * NPO_x(m) / (NPO_x(m) + NPL_x(m))$$

Methode III:

$$mV(m) = VKL_x(0) * {}_{n-m}E_{x+m} + VKO_x(0) * \bar{A}_{x-m:n-m}^1 - NP(0) * \ddot{a}_{x+m:p-m}|i$$

$$NKO_x(m) = VKO_x(m) * \bar{A}_{x-m:n-m}^1$$

$$NKL_x(m) = VKL_x(m) * {}_{n-m}E_{x+m}$$

$$BPO_x(m) = BP(m) * NKO_x(m) / (NKO_x(m) + NKL_x(m))$$

$$V_{\text{verr}} = mV(m) * NKO_x(m) / (NKO_x(m) + NKL_x(m))$$

Voorbeelden o.b.v. gemengde verzekering op één leven, verzekerde 35-jarige man, looptijd 25 jaar, verzekerd kapitaal 100.000. Bij aanvang geldt:

$$NP = 2.466,96$$

$$NPL_x = 2.106,10 \text{ (85\%)}$$

$$NPO_x = 360,86 \text{ (15\%)}$$

Voorbeeld 1: na 5 jaar verhoging kapitaal tot 200.000

Voorbeeld 2: na 5 jaar verlaging kapitaal tot 90.000

Voorbeeld 3: na 15 jaar verhoging kapitaal tot 200.000

Voorbeeld 4: na 15 jaar verlaging kapitaal tot 90.000

Voorbeeld	1	2	3	4
<u>Methode I:</u>				
mVO _x	1.394	1.394	3.392	3.392
mVL _x	11.909	11.909	44.915	44.915
NPO _x (m)	823,06 (14%)	314,63 (15%)	1.134,88 (10%)	283,40 (17%)
NPL _x (m)	5.078,09 (86%)	1.808,87 (85%)	9.684,59 (90%)	1.348,31 (83%)
<u>Methode II:</u>				
mV	13.302	13.302	48.307	48.307
NPO _x (m)	924,43 (16%)	415,99 (20%)	1.548,15 (10%)	696,67 (43%)
NPL _x (m)	4.976,80 (84%)	707,58 (80%)	9.271,32 (90%)	935,04 (57%)
<u>Methode III:</u>				
mV	13.302	13.302	48.307	48.307
NKO _x (m)	12.713 (13%)	5.732 (13%)	12.707 (9%)	5.718 (9%)
NKL _x (m)	81.745 (87%)	36.785 (87%)	124.404 (91%)	55.982 (91%)
V _{verr}	1.729	1.729	4.348	4.348

4.5 Premiesplitsing gedurende looptijd

Indien tijdens de looptijd van een verzekering wordt overgegaan tot premiesplitsing, moet:

1. de premieplichtige voor de overlijdensuitkering de waarde in het economische verkeer (WEV) van het overlijdensgedeelte vergoeden, en
2. de premie vanaf het moment van aanbrengen van de premiesplitsing correct gesplitst zijn.

Methoden om dit te bewerkstelligen zijn:

- I. voor alle mogelijk te splitsen polissen altijd (d.w.z. ongeacht of de polis daadwerkelijk gesplitst is) vanaf ingangsdatum de nettopremies voor overlijden en voor leven bijhouden en deze gebruiken t.b.v. de bepaling van de voorziening voor het overlijdensdeel (de basis voor de te verrekenen WEV) en om de brutopremie voor de verzekering te splitsen. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1.
- II. de totale voorziening aan het levendeel toekennen bij de bepaling van de nettopremies voor leven en voor overlijden. Er hoeft dan geen WEV verrekend te worden. Indien de nettopremie voor leven negatief zou worden, zou dit betekenen dat er een overheveling van het levengedeelte naar het overlijdensgedeelte plaatsvindt, hetgeen tot gevolg heeft dat de totale uitkering bij overlijden belast kan worden. Indien er evenwel voor wordt gekozen om na mutatie twee uitkeringen bij overlijden op de polis te vermelden, kan bewerkstelligd worden dat één uitkering (nl. het gedeelte dat hoort bij een netto premie voor leven ter grootte van nul) buiten de heffing van successierecht blijft. De andere uitkering is zonder meer belast. Zie in dit verband tevens hoofdstuk 3.2.
- III. de verzekering splitsen op basis van netto koopsommen voor een nieuwe verzekering. In dat geval worden de voorziening en de premie naar dezelfde verhouding gesplitst. Het aan het overlijdensdeel toegewezen deel van de voorziening moet onderling verrekend worden. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1.
- IV. vanaf het moment van splitsing het tarief voor een nieuw te sluiten zelfstandige risicoverzekering te vragen. Er hoeft dan geen WEV verrekend te worden. Indien in het laatste geval de premie voor het overlijdensdeel groter zou worden dan de brutopremie, kan om te voorkomen dat de totale uitkering bij overlijden belast wordt met successierecht gekozen worden voor vermelding van twee uitkeringen bij overlijden op de polis: één belast en één onbelast (naar verhouding van brutopremie en bestaande premie voor het overlijdensdeel). Zie in dit verband tevens onder II en hoofdstuk 3.2.
- V. veronderstellen dat de huidige dekkingen vanaf ingangsdatum gelden en op basis hiervan de nettopremies (op ingangsdatum) bepalen. Deze gebruiken om de huidige brutopremie voor de verzekering te splitsen. De nettopremie voor het overlijdensdeel kan gebruikt worden bij het bepalen van de te verrekenen voorziening voor het overlijdensdeel. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1.

De voorziening voor het overlijdensdeel bij punt I en V kan dan bepaald worden als:

- contante waarde lasten minus contante waarde baten
- de contante waarde te nemen (over de resterende looptijd) van het verschil tussen de nettopremie voor een nieuwe overlijdensverzekering en de nettopremie van de lopende overlijdensverzekering. I.p.v. de nettopremie kan ook de brutopremie gebruikt worden.

Bij het vorenstaande dient steeds bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

4.6 Aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling

Aanpassing van de premiesplitsing in het kader van de overgangsregeling betekent dat de premie voor het einde van de overgangsregeling correct gesplitst moet zijn. Volgens het premiesplitsingsbesluit hoeft er geen verrekening plaats te vinden. De methoden om de premiesplitsing te bepalen zijn derhalve gelijk aan de in hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd, genoemde methoden. De hierbij genoemde onderdelen m.b.t. de bepaling van de waarde in het economische verkeer WEV zijn dan echter niet van toepassing.

5. Winstdeling

5.1 Nieuwe polissen

De werkgroep heeft de winstdelingsvormen in drie groepen verdeeld:

- A. Winstdelingsvormen waarbij jaarlijks het voor winstdeling beschikbare bedrag wordt aangewend om een kapitaal bij leven en bij overlijden aan te kopen, waarbij de verhouding tussen deze kapitalen bij aanvang vastligt. Deze verhouding hoeft niet gelijk te zijn aan de verhouding bij de hoofdverzekering. Voorbeelden:
- gemengde verzekering met gemengde winstdeling
 - verzekering bij leven met restitutie met gemengde winstdeling.
- B. Winstdelingsvormen waarbij jaarlijks het voor winstdeling beschikbare bedrag eerst wordt aangewend om een extra kapitaal bij overlijden te verzekeren, en het resterende bedrag voor een extra kapitaal bij leven wordt aangewend
- C. Winstdelingsvormen waarbij jaarlijks het voor winstdeling beschikbare bedrag eerst wordt aangewend om een extra kapitaal bij overlijden te verzekeren, en het resterende bedrag voor een extra kapitaal bij leven en bij overlijden wordt aangewend

5.1.1 Winstdelingsgroep A

De methode voor winstdelingsgroep A komt er op neer dat het verschil bepaald wordt tussen de winstdeling die toegekend zou zijn bij een verzekering bij leven met winstdeling bij leven en bij de daadwerkelijk afgesloten verzekering en winstdelingsvorm. De winstdeling die in dit laatste geval bij leven wordt uitgekeerd zal lager zijn dan in het eerste geval. Het verschil kan gezien worden als een vorm van overheveling van het levendeel naar het overlijdensdeel. Dit kan teniet gedaan worden door het verschil om te rekenen tot een factor die de nettopremie bij overlijden verhoogt, waardoor het overlijdensgedeelte van de premie voor de verzekering toeneemt. Voor elke combinatie van hoofdverzekeringsvorm en winstdeling mag één factor gehanteerd worden. Deze algemene factor wordt bepaald door voor de leeftijd/duur-combinaties 30/15, 30/20, 30/30, 40/15, 40/20, 40/30, 50/15 en 50/20 volgens onderstaande methode de factor $fct_{x,n}$ te berekenen en hiervan de hoogste te nemen.

Als de hoofdverzekeringsvorm gesplitst wordt o.b.v. brutotarieven moet de factor op het brutotarief voor het overlijdensdeel gehanteerd te worden, tenzij deze splitsing voor alle bovenstaande leeftijd/duur-combinaties aantoonbaar tot hogere premies voor het overlijdensgedeelte leidt dan de splitsing o.b.v. actuariële nettopremies (inclusief hantering van de betreffende factor). In het laatste geval kan de factor dan achterwege blijven. Dit zal m.n. spelen indien de premie voor een zelfstandige risicoverzekering gevraagd wordt.

De methode om voor een combinatie van hoofdverzekeringsvorm en winstdelingsvorm de (leeftijd/duur-afhankelijke) factor $fct_{x,n}$ te bepalen werkt in de volgende stappen:

1. bereken voor de hoofdverzekeringsvorm de nettopremie (NP), de nettopremie bij leven (NPL) en de nettopremie bij overlijden (NPO)
2. bereken het voorbeeldkapitaal (Vbk), d.w.z. de som van het verzekerd kapitaal (VKL) en de winstdeling op de einddatum. De winstdeling moet berekend worden op de wijze zoals dit ook in werkelijkheid zou worden toegekend. Als netto-rendement voor de winstdeling wordt 7,5% gehanteerd.
3. bereken voor een verzekering bij leven met winstdeling bij leven o.b.v. hetzelfde kapitaal bij leven als onder 1 (VKL) en de onder 1 genoemde nettopremie bij leven (NPL) het te bereiken voorbeeldkapitaal bij leven (Vbkl), d.w.z. het te bereiken kapitaal inclusief winstdeling. Hanteer hierbij dezelfde grondslagen als onder 1. Doordat alleen winstdeling bij leven wordt gegeven zal gelden $Vbkl \geq Vbk$.
4. bepaal de gecorrigeerde nettopremie bij leven (NPLC) die (bij hetzelfde netto-rendement) op de einddatum hetzelfde voorbeeldkapitaal geeft als onder 1 (Vbk): $NPLC = NPL * Vbk / Vbkl$. Er geldt dus $NPLC \leq NPL$.
5. de gecorrigeerde nettopremie voor het overlijdensdeel (NPOC) is dan het verschil tussen de nettopremie voor de hoofdverzekering (NP) en de gecorrigeerde nettopremie bij leven (NPLC): $NPOC = NP - NPLC$. Er geldt dus $NPOC \geq NPO$.
6. de verhouding tussen gecorrigeerde nettopremie (NPOC) en normale nettopremie bij overlijden (NPO) geeft de benodigde opslagfactor ($fct_{x,n}$) op de nettopremie bij overlijden weer om te zorgen dat er geen overheveling van winstdeling uit het levendeel naar het overlijdensdeel plaatsvindt: $fct_{x,n} = NPOC / NPO$.
7. de premie voor het overlijdensdeel van een winstdelende verzekering (BPO) wordt nu als volgt vastgesteld: $BPO = BP * (fct_{x,n} * NPO) / (NPL + fct_{x,n} * NPO)$

Indien het een verzekering op twee levens betreft wordt BPO vervolgens nog gesplitst in BPO_x en BPO_y conform de in hoofdstuk 4.1: Nieuwe polissen beschreven methoden.

Voorbeeld

x	: 40 jaar
n	: 30 jaar
verzekeringsvorm	: gemengd
verzekerd kapitaal	: 100.000
winstvorm	: gemengd
BP	: 2.729

Vbk	: 200.215
Vbkl	: 205.338

Nettopremies normaal

NP	: 2.070,94
NPL	: 1.287,77
NPO	: 783,17

$$\begin{aligned} \text{NPLC} &= 1.287,77 * 200.215 / 205.338 &= 1.255,64 \\ \text{NPOC} &= 2.070,94 - 1.255,64 &= 815,30 \\ \text{fct}_{40,30} &= 815,30 / 783,17 &= 1,0410256 \\ \text{BPO} &= 2.729 * 1,0410256 * 783,17 / (1.287,77 + 1,0410256 * 783,17) = \\ &1.057,96 \end{aligned}$$

5.1.2 Winstdelingsgroep B

Voor winstdelingsvormen in deze groep kunnen de volgende splitsingsmethoden gehanteerd worden.

I. Methode volgens winstdelingsgroep A

Er kan een factor berekend worden conform de voor winstdelingsgroep A beschreven methode. In stap twee moet er dan rekening mee gehouden worden dat uit het voor winstdeling beschikbare bedrag allereerst het extra kapitaal bij overlijden gefinancierd moet worden.

II. Gewijzigde splitsing hoofdverzekeringsvorm o.b.v. nettopremies

Bij de nettopremie voor het overlijdensdeel (NPO) wordt de nettopremie voor het extra kapitaal bij overlijden ($\text{NPO}_{\text{extra}}$) opgeteld. $\text{NPO}_{\text{extra}}$ moet op dezelfde grondslagen berekend worden als NPO.

In formule:

$$\text{BPO} = \text{BP} * (\text{NPO} + \text{NPO}_{\text{extra}}) / (\text{NPO} + \text{NPO}_{\text{extra}} + \text{NPL})$$

III. Gewijzigde splitsing hoofdverzekeringsvorm o.b.v. brutopremies

Bij het bepalen van de brutopremie bij overlijden BPOZ (in de splitsingsfactoren of als te vragen premie) wordt als verzekerd kapitaal bij overlijden de som van het kapitaal bij overlijden in de verzekering en het extra kapitaal bij overlijden gehanteerd.

In formule:

$$\text{BPO} = \text{BP} * \text{BPOZ} / (\text{BPOZ} + \text{BPLZ})$$

IV. Premie zelfstandige risicoverzekering extra vragen

Bij deze methode wordt eerst de hoofdverzekeringsvorm exclusief winstdeling gesplitst. Bij de aldus bepaalde premie voor het overlijdensgedeelte wordt opgeteld de brutopremie volgens het tarief voor een zelfstandige risicoverzekering ter grootte van het uit winstdeling te financieren extra kapitaal bij overlijden.

In formule:

$$BPO = BPO_{\text{hoofd}} + BPO_{\text{extra}}$$

Indien de hieruit resulterende premie voor het overlijdensgedeelte hiermee groter zou worden dan de premie voor de verzekering, kan slechts een gedeelte van de uitkering bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) zijn, nl. naar verhouding van de brutopremie en de premie voor het overlijdensdeel. Er zal dan op de polis beschreven moeten worden dat er twee uitkeringen bij overlijden zijn.

5.1.3 Winstdelingsgroep C

Voor winstdelingsvormen in deze groep kunnen de volgende splitsingsmethoden gehanteerd worden.

I. Methode volgens winstdelingsgroep A, direct extra kapitaal meenemen

Er kan een factor berekend worden conform de voor winstdelingsgroep A beschreven methode. In stap twee moet er dan rekening mee gehouden worden dat uit het voor winstdeling beschikbare bedrag allereerst het extra kapitaal bij overlijden gefinancierd moet worden.

II. Methode volgens winstdelingsgroep A, later extra kapitaal meenemen.

Bij deze methode wordt eerst de gecorrigeerde nettopremie voor het overlijdensdeel ($NPOC = fct * NPO$) bepaald alsof er geen extra kapitaal bij overlijden extra is. Bij deze nettopremie wordt de nettopremie voor het extra kapitaal bij overlijden (NPO_{extra}) opgeteld. NPO_{extra} moet op dezelfde grondslagen berekend worden als NPO .

In formule:

$$BPO = BP * (NPOC + NPO_{\text{extra}}) / (NPOC + NPO_{\text{extra}} + NPL)$$

III. Gewijzigde splitsing hoofdverzekeringsvorm o.b.v. brutopremies

Bij het bepalen van de brutopremie bij overlijden $BPOZ$ (in de splitsingsfactoren of als te vragen premie) wordt als verzekerd kapitaal bij overlijden de som van het kapitaal bij overlijden in de verzekering en het extra kapitaal bij overlijden gehanteerd. Omdat er bij winstdelingsgroep C nog meer winstdeling bij overlijden is, moet de aldus bepaalde brutopremie bij overlijden nog vermenigvuldigd worden met een factor fct , bepaald zoals bij methode II.

In formule:

$$BPO = BP * fct * BPOZ / (fct * BPOZ + BPLZ)$$

IV. Premie zelfstandige risicoverzekering extra vragen

Bij deze methode wordt eerst de hoofdverzekeringsvorm inclusief winstdeling gesplitst, alsof er geen extra kapitaal bij overlijden is. Bij de aldus bepaalde premie voor het overlijdensgedeelte wordt opgeteld de brutopremie volgens het tarief voor een zelfstandige risicoverzekering ter grootte van het uit winstdeling te financieren extra kapitaal bij overlijden.

In formule:

$$BPO = BPO_{\text{hoofd}} + BPO_{\text{extra}}$$

Indien de hieruit resulterende premie voor het overlijdensgedeelte hiermee groter zou worden dan de premie voor de verzekering, kan slechts een gedeelte van de uitkering bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) zijn, nl. naar verhouding van de brutopremie en de premie voor het overlijdensdeel. Er zal dan op de polis beschreven moeten worden dat er twee uitkeringen bij overlijden zijn.

5.2 Premievrijmaking

Uitgaande van een premiesplitsing die tot het moment van premievrijmaking voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport is de op het moment van premievrijmaking reeds toegekende winstdeling vrij van successierecht. Vanaf het moment van premievrijmaking kan ten behoeve van de winstdeling bij de overlijdensuitkering overheveling uit het levendeel naar het overlijdensdeel plaatsvinden, waardoor de gehele uitkering bij overlijden belast zal zijn met successierecht. Om te voorkomen dat de hele uitkering in de heffing valt, kan gekozen worden voor vermelding op de polis van twee uitkeringen: één belast en één onbelast. De vanaf het moment van premievrijmaking op te bouwen winstdeling kan in dat geval gedeeltelijk vrij van successierecht worden uitgekeerd, omdat deze o.m. wordt opgebouwd door de voorziening voor een successierechtvrije overlijdensuitkering. Het gedeelte van de na premievrijmaking opgebouwde winstdeling dat vrij van successierecht kan worden uitgekeerd wordt bepaald door de verhouding tussen de voorziening voor het successierechtvrij kapitaal en de totale voorziening direct na premievrijmaking. Zie in dit verband tevens hoofdstuk 3.2: Twee uitkeringen bij overlijden.

Bij het vorenstaande (en het voorbeeld) dient steeds bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

Voorbeeld

Toegekende winstdeling is 20.000 gemengd.

	<i>Kapitalen</i> <i>zonder winst</i>	<i>kapitalen</i> <i>incl. winst</i>	<i>voorziening</i> <i>incl. winst</i>
kapitaal bij leven	100.000	120.000	60.000
Successierechtvrij kapitaal			
bij overlijden	75.000	95.000	9.500
Belast kapitaal bij overlijden	25.000	25.000	2.500

Indien twee uitkeringen bij overlijden op de polis worden vermeld, kan van de na premievrijmaking toegekende winstdeling bij overlijden vrij van successierecht worden uitgekeerd het gedeelte:

$$9.500 / (60.000 + 9.500 + 2.500)$$

5.3 Premievakantie

Bij aanvang van de premievakantie is - net zoals bij premievrijmaking - de gehele toegekende winstdeling bij overlijden vrij van successierecht.

Indien de verzekering voldoet aan de in hoofdstuk 4.3: Premievakantie genoemde voorwaarden waaronder de uitkering bij overlijden vrij van successierecht is, is de hierna toegekende winstdeling dit ook.

Indien dit niet het geval is geldt het onderstaande.

Voor de gedurende de premievakantie toegekende winstdeling kan op dezelfde wijze als bij premievrijmaking het bij overlijden vrij van successierecht uit te keren gedeelte bepaald worden.

Op het moment van premiehervatting is dus bekend welk gedeelte van de op dat moment reeds toegekende winstdeling bij overlijden vrij van successie kan worden uitgekeerd. Indien bij premiehervatting de polis gesplitst wordt (inclusief factoren voor winstdeling) is de nadien toegekende winstdeling vrij van successierecht.

Bij het bovenstaande wordt er steeds vanuit gegaan dat de premiesplitsing tot het moment van premievakantie voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport. Voorts dient bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

5.4 Overige mutaties

Bij mutaties van de verzekering of de winstdelingsvorm zal een nieuwe factor $fct_{x,n}$ bepaald moeten worden o.b.v. de bereikte leeftijd en resterende duur op mutatedatum.

5.5 Premiesplitsing gedurende looptijd

De voorziening voor de reeds toegekende winstdeling bij overlijden moet verrekend worden om de reeds toegekende winstdeling bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te ontvangen. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1: Verrekening. Om de na het aanbrengen van de premiesplitsing toegekende winstdeling vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te ontvangen moet bij de splitsing van de hoofdverzekering de factor $fct_{x,n}$ bepaald worden :

1. o.b.v. de bereikte leeftijd en de op resterende duur op aanpassingsdatum indien de methoden I, II, III of IV uit hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd gehanteerd worden
2. o.b.v. de leeftijd en de duur op ingangsdatum indien de methode V uit hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd gehanteerd wordt.

5.6 Aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling

De voorziening voor de winstdeling bij overlijden hoeft niet verrekend te worden om de reeds toegekende winstdeling bij overlijden toch vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te ontvangen. Om de na het aanbrengen van de premiesplitsing toegekende winstdeling vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te ontvangen moet bij de splitsing van de hoofdverzekering de factor $fct_{x,n}$ bepaald worden:

1. o.b.v. de bereikte leeftijd en de resterende duur op aanpassingsdatum indien de methoden I, II, III of IV uit hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd gehanteerd worden
2. o.b.v. de leeftijd en de duur op ingangsdatum indien de methode V uit hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd gehanteerd wordt.

In aanvulling op de overgangsregeling (§ 6 Regeling voor lopende polissen) van het premiesplitsingsbesluit van 19 maart 1997, nr. VB 97/568, keurt de Staatssecretaris van Financiën voor lopende winstdelende verzekeringen die vallen onder §6.1, 6.2 of 6.3 van de overgangsregeling én waarvan de premie met uitzondering van de winstdeling in overeenstemming met het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport is gesplitst (m.a.w. de hoofdverzekeringsvorm is correct gesplitst) goed dat aanpassing conform het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport pas

behoeft te geschieden op het moment dat de verzekering een wijziging (mutatie) ondergaat. Onder een lopende verzekering wordt hierbij verstaan een verzekering die is afgesloten voor 1 juli 2000. Indien de verzekerde in een dergelijk geval komt te overlijden voordat een mutatie heeft plaatsgevonden zal voor de heffing van successierecht gehandeld worden alsof de verzekering in overeenstemming met het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport was geredigeerd.

Het spreekt hierbij voor zich dat tevens voldaan moet zijn aan de overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit om de overlijdensuitkering vrij van successierecht te kunnen verkrijgen.

6. Spaarhypotheek

Bij een spaarhypotheek liggen de uitkeringen bij leven en overlijden vast. Door het bepalen van de nettokoopsommen/premies voor deze uitkeringen kan de totale premie voor een spaarhypotheek gesplitst worden conform een traditionele polis. De te hanteren discontovoet bij het bepalen van de nettokoopsommen/premies zal echter anders zijn dan bij traditionele polissen.

De premie voor een spaarhypotheek valt uiteen in een spaarpremie en een risicopremie. Uitgaande van de actuariële grondslagen van de spaarhypotheek zou de spaarpremie gesplitst moeten worden in een leven- en overlijdensdeel o.b.v. nettopremies tegen de garantierente, en de netto risicopremie in een leven- en overlijdensdeel o.b.v. nettopremies tegen 4%. Een eenvoudigere benaderingsmethode is om de nettopremie voor het levendeel volledig tegen de garantierente te berekenen en de nettopremie voor het overlijdensdeel volledig tegen 4%. Bij deze methode is het aandeel van het overlijdensdeel groter dan bij de methode waarbij de actuariële grondslagen gevolgd worden. Aangezien de benaderingsmethode inmiddels geaccepteerd is door de Staatssecretaris van Financiën wordt alleen deze hier verder uitgewerkt.

6.1 Nieuwe polissen

6.1.1 Verzekering op één leven

Bij splitsing o.b.v. nettopremies, zonder rekening te houden met vooroverlijden geldt:

$$\begin{aligned} \text{NPL}_x &= \text{VKL}_x * {}_nE_x / \ddot{a}_{x:n|ig} \\ &= \text{SP} * \ddot{s}_{n|ig} * {}_np_x * A_{n|ig} / \ddot{a}_{x:n|ig} \\ &= \text{SP} * {}_np_x * \ddot{a}_{n|ig} / \ddot{a}_{x:n|ig} \end{aligned}$$

Deze formule kan nog vereenvoudigd worden door de factor $\ddot{a}_{n|ig} / \ddot{a}_{x:n|ig}$ te verwaarlozen. Omdat deze factor groter dan 1 is, wordt hierdoor de nettopremie voor het levendeel lager en daarmee de premie voor het overlijdensdeel hoger. Dan geldt:

$$\text{NPL}_x = \text{SP} * {}_np_x$$

En verder:

$$\begin{aligned} \text{NPO}_x &= \text{VKO}_x * \bar{A}_{x:n-1} / \ddot{a}_{x:n-1} \\ \text{BPO}_x &= \text{BP} * \text{NPO}_x / (\text{NPO}_x + \text{NPL}_x) \end{aligned}$$

Voorbeeld

Sterftegrondslag:	GBM 80-85 -3
Op te bouwen kapitaal:	200.000
Verzekerd bij overlijden:	200.000
Garantierente:	8%
Spaarpremie (SP):	134,20 per maand
Risicopremie (RP):	45,- (berekend op 4%)

$$\begin{aligned} \text{NPL}_x &= \text{SP} * {}_n p_x = 134,20 * 0,91545 = 122,85 \\ \text{NPO}_x &= \text{VKO}_x * \bar{A}_{x:n}^1 / \ddot{a}_{x:n} = 35,96 \\ \text{BPO}_x &= (134,20 + 45) * 35,96 / (122,85 + 35,96) = 40,58 \end{aligned}$$

6.1.2 Verzekering op twee levens

Uitgegaan wordt hier van een verzekering die uitkeert bij eerste overlijden, waarna de verzekering beëindigd wordt.

$$\text{NPL}_{xy} = \text{SP} * {}_n p_{xy} * \ddot{a}_{n|ig} / \ddot{a}_{xy:n|ig}$$

of na vereenvoudiging:

$$\text{NPL}_{xy} = \text{SP} * {}_n p_{xy}$$

Voor de nettopremie voor het overlijdensdeel geldt, indien geen rekening wordt gehouden met vooroverlijden:

$$\text{NPO}_x = \text{VKO}_x * \bar{A}_{x:n}^1 / \ddot{a}_{x:n}$$

$$\text{NPO}_y = \text{VKO}_y * \bar{A}_{y:n}^1 / \ddot{a}_{y:n}$$

Indien wel rekening wordt gehouden met vooroverlijden:

$$\text{NPO}_x = \text{VKO}_x * \bar{A}_{xy:n}^1 / \ddot{a}_{xy:n}$$

$$\text{NPO}_y = \text{VKO}_y * \bar{A}_{xy:n}^1 / \ddot{a}_{xy:n}$$

En verder:

$$\text{BPO}_x = \text{BP} * \text{NPO}_x / (\text{NPO}_x + \text{NPO}_y + \text{NPL}_{xy})$$

$$\text{BPO}_y = \text{BP} * \text{NPO}_y / (\text{NPO}_x + \text{NPO}_y + \text{NPL}_{xy})$$

6.1.3 Extra storting bij aanvang

Indien de reguliere premie gesplitst is conform de in hoofdstuk Verzekering op één leven en Verzekering op twee levens genoemde methoden, kan de extra storting als volgt gesplitst worden bij één leven:

$$\text{BKL}_x = \text{ES} * {}_n p_x$$

$$\text{BKO}_x = \text{ES} * (1 - {}_n p_x)$$

I.g.v. twee levens geldt:

$$\text{BKL}_{xy} = \text{ES} * {}_n p_{xy}$$

$$\text{BKO}_{xy} = \text{ES} * (1 - {}_n p_{xy})$$

$$\text{BKO}_x = \text{BKO}_{xy} * (1 - {}_n p_x) / ((1 - {}_n p_x) + (1 - {}_n p_y))$$

$$\text{BKO}_y = \text{BKO}_{xy} * (1 - {}_n p_y) / ((1 - {}_n p_x) + (1 - {}_n p_y))$$

6.2 Premievrijmaking

Bij premievrijmaking zijn er twee mogelijkheden om een uitkering bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan) te verkrijgen:

1. De uitkering na premievrijmaking is bij overlijden 100% (of minder) van de opgerente spaarpremies. In deze situatie is de gehele uitkering bij overlijden vrij van successierechtheffing.
2. De polis wordt "gemengd" premievrij gemaakt. In dit geval is er een vast overlijdenskapitaal verzekerd na premievrijmaking. Stel IW = de waarde van de opgerente spaarpremies op het moment van premievrijmaking. Van het premievrije kapitaal bij overlijden is het volgende bedrag vrij van successierechtheffing:

$$IW * (1 - {}_{n-t}p_{x+t}) / \bar{A}_{x+t:\overline{n-t}|i}$$

Er zal dan op de polis beschreven moeten worden dat er twee uitkeringen bij overlijden zijn. Zie in dit verband ook hoofdstuk 3.2: Twee uitkeringen bij overlijden.

Bij het vorenstaande wordt ervan uitgegaan dat de premiesplitsing tot het moment van premievrijmaking voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport.

6.3 Premievakantie

Bij een (traditionele) spaarhypotheek is dit niet mogelijk.

6.4 Overige mutaties

6.4.1 Algemeen

Overige mutaties kunnen verwerkt worden met de methodes voor traditionele verzekeringen (zie hoofdstuk 4.4: Overige mutaties). Indien hierbij methode III wordt gehanteerd en de gewijzigde spaarhypotheek gesplitst wordt als een nieuwe spaarhypotheek met de opgebouwde waarde als extra storting, is verrekening van de opgebouwde waarde niet nodig.

Conform hoofdstuk Extra storting bij aanvang zou nl. van de opgebouwde waarde een gedeelte $(1 - {}_{n-m}p_{x+m})$ als overlijdensdeel gelden en daarmee voor verrekening in aanmerking komen. Voor het levendeel is echter jaarlijks $SP * {}_np_x$ betaald, en daarmee $SP * (1 - {}_np_x)$ voor het overlijdensdeel. Derhalve is van de opgebouwde waarde een gedeelte $(1 - {}_np_x)$ betaald voor het overlijdensdeel. Aangezien $(1 - {}_np_x)$ groter is dan $(1 - {}_{n-m}p_{x+m})$, is er meer betaald in het verleden dan er mogelijk verrekend zou moeten worden. Er hoeft dus geen verrekening plaats te vinden.

6.4.2 Benaderingsmethode voor renteherziening

Indien er alleen sprake is van een renteherziening waarbij de spaarpremie wijzigt kan een benaderingsmethode gehanteerd worden waarbij de nettopremie voor het overlijdensdeel gelijk blijft en de nettopremie voor het levendeel herberekend wordt:

$$NPL_x = SP * {}_np_x$$

met x en n zoals geldend op ingangsdatum. Deze benaderingsmethode zorgt er voor dat een verzekering waarbij de rente jaarlijks "herzien" zou worden op hetzelfde percentage dezelfde splitsing behoudt als op ingangsdatum.

Voorbeeld

Stel nieuwe spaarpremie SP = 150,-

$$NPL_x = SP * {}_np_x = 150 * 0,91545 = 137,32$$

$$NPO_x = 35,96 \text{ (ongewijzigd)}$$

$$BPO_x = (150 + 45) * 35,96 / (137,32 + 35,96) = 40,47$$

6.5 Premiesplitsing gedurende looptijd

Premiesplitsing gedurende de looptijd kan verwerkt worden met de methodes voor traditionele verzekeringen (zie hoofdstuk 4.5: Premiesplitsing gedurende looptijd).

6.6 Aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling

Premiesplitsing gedurende de looptijd kan verwerkt worden met de methodes voor traditionele verzekeringen (zie hoofdstuk 4.6: Aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling). Verrekening hoeft in het kader van de overgangsregeling niet plaats te vinden.

In aanvulling op de overgangsregeling (§ 6 Regeling voor lopende polissen) van het premiesplitsingsbesluit van 19 maart 1997, nr. VB 97/568, keurt de Staatssecretaris van Financiën met betrekking tot lopende spaarhypotheekverzekeringen die onder § 6.1, 6.2 of 6.3 van de overgangsregeling vallen, goed dat aanpassing van die verzekering pas behoeft te geschieden bij eerste renteherziening of andere mutatie. Onder een lopende verzekering wordt hierbij verstaan een verzekering die is afgesloten vóór 1 juli 2000. Indien de verzekerde in een dergelijk geval komt te overlijden voordat een renteherziening of andere mutatie heeft plaatsgevonden zal voor de heffing van successierecht gehandeld worden alsof de verzekering in overeenstemming met het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport was geredigeerd.

Het spreekt hierbij voor zich dat tevens aan de overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit voldaan moet zijn, om de overlijdensuitkering vrij van successierecht te kunnen verkrijgen.

7. Universal life verzekeringen

De werkgroep heeft zich alleen gebogen over universal life verzekeringen in de opbouwfase, d.w.z. verzekeringen die maar één uitkeringsmoment bij in leven zijn kennen.

Polissplitsing

In de hierna volgende paragrafen wordt ingegaan op de splitsing van een universal life verzekering waarbij zowel uitkeringen bij leven als overlijden zijn verzekerd. Een andere methode is om de verzekering te splitsen in twee polissen, waarbij op een polis niet tegelijkertijd een uitkering bij leven en overlijden op een verzekerde plaatsvinden. Deze uitkeringen zijn dan juist over twee polissen verdeeld. De vraagstukken die voortvloeien uit het splitsen van een verzekering in twee polissen - onder meer m.b.t. de VK-criteria voor levensverzekeringen en de inkomstenbelasting - zijn door de werkgroep niet behandeld.

Successierechtvrij maken van vast bedrag bij overlijden

In de hierna volgende paragrafen worden methoden beschreven waarmee de volledige uitkering bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan) kan worden verkregen. Indien bij overlijden een vast bedrag is verzekerd zijn ook andere methoden mogelijk. Indien de dekking bij overlijden gedefinieerd is als een vast bedrag of 110% van de opgebouwde waarde indien hoger, zal indien meer dan het vaste bedrag wordt uitgekeerd die uitkering bij overlijden geheel belast zijn met successierecht. Om te voorkomen dat de gehele uitkering dan belast is, kunnen twee uitkeringen op de polis vermeld worden. Eén uitkering ten belope van het vaste bedrag op basis waarvan de premiesplitsing plaatsvindt en één ten belope van het meerdere. De eerste uitkering kan dan vrij van successierecht verkregen worden, mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan. De tweede is in ieder geval belast. De betreffende methoden om de premie voor het vaste bedrag bij overlijden te bepalen, zijn:

1. Premie voor een traditionele zelfstandige risicoverzekering hanteren
2. Premie voor een UL-risicoverzekering (projectie o.b.v. 4% netto-rendement met eindwaarde nul) hanteren

Hantering van deze methoden leidt tot dezelfde splitsing als bij traditionele verzekeringen met splitsing o.b.v. de premie voor een zelfstandige overlijdensrisicoverzekering. De in hoofdstuk 4: Traditionele verzekeringen, beschreven werking van splitsing o.b.v. de premie voor een zelfstandige risicoverzekering in verschillende situaties geldt hier dan ook. De bijzondere situaties waarbij voor traditionele verzekeringen de uitkering bij overlijden na premievrijmaking of na premievakantie geheel vrij van successie is, zijn echter niet van toepassing omdat niet voldaan kan worden aan een van de voorwaarden, nl. het bij aanvang van de premievrijmaking/premievakantie herrekenen van de verzekerde kapitalen in

dezelfde verhouding als voor de premievakantie (een gelijkblijvende verzekeringsvorm).

Splitsing o.b.v. eenjarige overlijdenspremies

In de hierna volgende paragrafen wordt een methode beschreven die de premie voor de gehele looptijd naar dezelfde verhouding splitst. Dit kan bij mutaties tot complexe berekeningen en tot verrekening leiden. Een alternatieve methode is om telkens voor één jaar de premie voor het overlijdensgedeelte te bepalen die voldoende is om de overlijdensuitkering in dat jaar vrij van successierecht te verkrijgen. Deze methode wordt in hoofdstuk 7.8: Splitsing o.b.v. eenjarige overlijdenspremies beschreven.

7.1 Nieuwe polissen

7.1.1 Uitgangspunten

- Er wordt, uitgaande van de jaarpremie BPj en de gewenste overlijdensdekkingen, een projectie gemaakt o.b.v. 4% netto berekeningsrendement. Voor de uit deze projectie volgende uitkeringen bij overlijden en bij leven worden de netto koopsommen bepaald. Deze netto koopsommen worden gebruikt om de jaarpremie te splitsen.
- Splitsing vindt plaats o.b.v. de voor de verzekering beschikbare c.q. berekende premie. Ook indien de premie berekend is o.b.v. een rendementsverwachting ongelijk 4% wordt de splitsing gerekend o.b.v. de kapitalen volgend uit een 4%-projectie behorend bij die berekende premie. De keuze voor het 4% rendement is gebaseerd op de in hoofdstuk 7.7: Motivatie 4% beleggingsrendement vermelde cijfers en conclusies. Indien een verzekeraar tarieven o.b.v. 3% rekenrente hanteert, is hantering van 3% i.p.v. 4% rendement toegestaan
- Indien bij de projectie o.b.v. 4% rendement de waarde voor de beoogde einddatum nul wordt, betekent dit dat de volledige premie als premie voor het overlijdensdeel moet worden aangemerkt. Indien deze premie nog gesplitst moet worden over twee verzekerden moet de projectie gestopt worden op het moment van het nul worden van de waarde en moeten alleen de uitkeringen bij overlijden tot dit moment gebruikt worden in de te bepalen contante waarden.
- De gehanteerde sterfte- en levenskansen in de formules worden gebaseerd op de in het tarief gehanteerde sterftetafels voor mannen en vrouwen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met eventuele medische acceptatieopslagen.
- Sommaties worden op jaarbasis t/m het eind van het laatste volle polisjaar gerekend. Er wordt bovendien uitgegaan van uitkering aan het eind van het polisjaar. Een voor de doeleinden acceptabel geachte vereenvoudiging van de feitelijk juiste splitsing waarbij van sommaties over maandprognoses, rekening houdend met maandelijkse sterftetekansen en sterfte halverwege de maand uitgegaan zou moeten worden.
- De in de formules gehanteerde disconteringsfactor, sterftetekansen en geprognostiseerde depotwaarden dienen consistent te zijn. (bijv. als contant gemaakt wordt uitgaande van een uitkering aan het einde van een jaar, dienen ook de gehanteerde depotwaarden de waarden aan het einde van het jaar te zijn)
- In de sommaties is in dit model meegenomen dat het tweede leven aan het begin van het jaar in leven dient te zijn. E.e.a. geeft een relatief iets hoger percentage in het gedeelte wat door y betaald moet worden.
- Bij in leven zijn op de einddatum wordt de depotwaarde DK uitgekeerd.

7.1.2 Tijdelijke verzekering op één leven

De te berekenen netto koopsommen zijn:

$$NKO1_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot {}_{t-1}p_y \cdot UBO_x(t)$$

$$NKO2_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot (1 - {}_{t-1}p_y) \cdot UBO_x(t)$$

$$NKL_x = DK \cdot nEx$$

Risicosplitsing i.v.m. successierecht:

y betaalt $per_y \cdot BP$

met $per_y = NKO1_x / (NKO1_x + NKO2_x + NKL_x)$

x betaalt $per_x \cdot BP$

met $per_x = (NKO2_x + NKL_x) / (NKO1_x + NKO2_x + NKL_x)$

Volledige splitsing:

y betaalt $per_y \cdot BP$

met $per_y = (NKO1_x + k_y \cdot NKL_x) / (NKO1_x + NKO2_x + NKL_x)$

x betaalt $per_x \cdot BP$

met $per_x = (NKO2_x + k_x \cdot NKL_x) / (NKO1_x + NKO2_x + NKL_x)$

Opmerkingen:

- Bij de splitsing is het leven van y geïntroduceerd teneinde de overgang naar een levenslange verzekering hier naadloos te doen verlopen. (zie formules in hoofdstuk 7.1.5: Levenslange verzekering op één leven). Indien dit niet gedaan zou worden zou de benadering van de levenslange verzekering door middel van een tijdelijke verzekering tot een eindleeftijd gelijk aan het einde van de te hanteren sterftetafel een wezenlijk andere splitsing opleveren.
- Wanneer er om praktische redenen toe overgegaan wordt bij de verzekering op één leven geen informatie over leeftijd en gezondheidstoestand van y te vragen, voldoet de splitsing waarbij $NKO1_x$ en $NKO2_x$ tezamen worden genomen tot

$$NKO_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot UBO_x(t)$$

en de splitsing plaats vindt o.b.v.

$$per_y = NKO_x / (NKO_x + NKL_x)$$

$$per_x = NKL_x / (NKO_x + NKL_x)$$

zeker aan de gestelde minimale eisen.

7.1.3 Tijdelijke verzekering op twee levens

Na het eerste overlijden vindt een uitkering plaats, waarna de verzekering beëindigd wordt. De te berekenen netto koopsommen zijn:

$$NKO1_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot {}_{t-1}p_y \cdot UBO_x(t)$$

$$NKO1_y = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_y \cdot {}_{t-1}p_x \cdot UBO_y(t)$$

$$NKL_{xy} = DK \cdot nExy$$

Risicosplitsing i.v.m. successierecht:

y betaalt $per_y \cdot BP$

met $per_y = NKO1_x / (NKO1_x + NKO1_y + NKL_{xy})$

x betaalt $per_x \cdot BP$

met $per_x = (NKO1_y + NKL_{xy}) / (NKO1_x + NKO1_y + NKL_{xy})$

Volledige splitsing:

y betaalt $per_y \cdot BP$

met $per_y = (NKO1_x + k_y \cdot NKL_{xy}) / (NKO1_x + NKO1_y + NKL_{xy})$

x betaalt $per_x \cdot BP$

met $per_x = (NKO1_y + k_x \cdot NKL_{xy}) / (NKO1_x + NKO1_y + NKL_{xy})$

7.1.4 Tijdelijke verzekering op één leven, met aanvullende dekking op tweede leven

Als verzekerde x overlijdt voor de einddatum wordt er een uitkering gedaan en wordt de verzekering beëindigd. Als verzekerde y overlijdt voor de einddatum wordt er een uitkering gedaan en loopt de verzekering door. De te berekenen netto koopsommen zijn:

$$NKO1_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot {}_{t-1}p_y \cdot UBO_x(t)$$

$$NKO2_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot (1 - {}_{t-1}p_y) \cdot UBO_x(t)$$

$$NKO1_y = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_y \cdot {}_{t-1}p_x \cdot UBO_y(t)$$

$$NKL_x = DK \cdot nEx$$

Risicosplitsing i.v.m. successierecht:

y betaalt $per_y \cdot BP$

met $per_y = NKO1_x / (NKO1_x + NKO2_x + NKO1_y + NKL_x)$

x betaalt $per_x \cdot BP$

met $per_x = (NKO2_x + NKO1_y + NKL_x) / (NKO1_x + NKO2_x + NKO1_y + NKL_x)$

Volledige splitsing:

y betaalt $per_y \cdot BP$

met $per_y = (NKO1_x + k_y \cdot NKL_x) / (NKO1_x + NKO2_x + NKO1_y + NKL_x)$

x betaalt $per_x \cdot BP$

met $per_x = (NKO2_x + NKO1_y + k_x \cdot NKL_x) / (NKO1_x + NKO2_x + NKO1_y + NKL_x)$

7.1.5 Levenslange verzekering op één leven

Identieke situatie als in hoofdstuk 7.1.2: Tijdelijke verzekering op één leven met dien verstande dat de sommaties tot het eind van de sterftetafel lopen. De te berekenen netto koopsommen zijn:

In formules:

$$NKO1_x = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}|q_x * {}_{t-1}p_y * UBO_x(t)$$

$$NKO2_x = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}|q_x * (1 - {}_{t-1}p_y) * UBO_x(t)$$

Risicosplitsing i.v.m. successierecht:

y betaalt $per_y * BP$

met $per_y = NKO1_x / (NKO1_x + NKO2_x)$

x betaalt $per_x * BP$

met $per_x = NKO2_x / (NKO1_x + NKO2_x)$

Volledige splitsing:

n.v.t.

7.1.6 Levenslange verzekering op twee levens

Na het eerste overlijden vindt een uitkering plaats, waarna de verzekering beëindigd wordt. Identieke situatie als in hoofdstuk 7.1.3: Tijdelijke verzekering op twee levens met dien verstande dat sommaties tot het eind van de sterftetafel lopen. De te berekenen netto koopsommen zijn:

$$NKO1_x = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}q_x * {}_{t-1}p_y * UBO_x(t)$$

$$NKO1_y = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}q_y * {}_{t-1}p_x * UBO_y(t)$$

Risicosplitsing i.v.m. successierecht:

y betaalt $per_y * BP$

met $per_y = NKO1_x / (NKO1_x + NKO1_y)$

x betaalt $per_x * BP$

met $per_x = NKO1_y / (NKO1_x + NKO1_y)$

Volledige splitsing:

n.v.t.

7.1.7 Levenslange verzekering op één leven, met aanvullende dekking op tweede leven

Als verzekerde x overlijdt voor de einddatum wordt er een uitkering gedaan en wordt de verzekering beëindigd. Als verzekerde y overlijdt voor de einddatum wordt er een uitkering gedaan en loopt de verzekering door. Identieke situatie als onder hoofdstuk 7.1.4: Tijdelijke verzekering op één leven, met aanvullende dekking op tweede leven met dien verstande dat sommaties tot het eind van de sterftetafel lopen. De te berekenen netto koopsommen zijn:

$$NKO1_x = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}q_x * {}_{t-1}p_y * UBO_x(t)$$

$$NKO2_x = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}q_x * (1 - {}_{t-1}p_y) * UBO_x(t)$$

$$NKO1_y = \sum_{t=1}^{teind} v^t * {}_{t-1}q_y * {}_{t-1}p_x * UBO_y(t)$$

Risicosplitsing i.v.m. successierecht:

y betaalt $per_y * BP$

met $per_y = NKO1_x / (NKO1_x + NKO2_x + NKO1_y)$

x betaalt $per_x * BP$

met $per_x = (NKO2_x + NKO1_y) / (NKO1_x + NKO2_x + NKO1_y)$

Volledige splitsing:

n.v.t.

7.2 Premievrijmaking

Bij traditionele verzekeringen is gesteld:

Op het moment van premievrijmaking kan berekend worden welke overlijdensuitkering vrij van successierecht uitgekeerd zou kunnen worden op basis van de in het verleden betaalde overlijdenspremies. Dit is nl. het kapitaal bij overlijden dat gefinancierd kan worden uit de omzettingswaarde van het overlijdensgedeelte.

Vaststelling van een successierechtvrij te verkrijgen uitkering bij een universal life verzekering op het moment van premievrijmaking is echter niet mogelijk, omdat de omzettingswaarde van de overlijdensverzekering niet te bepalen is. Er kunnen grote verschillen optreden tussen de op de ingangsdatum veronderstelde waardeontwikkeling (o.b.v. 4% rendement) en de huidige opgebouwde waarde, hetgeen effect heeft op de voorziening voor de overlijdensverzekering.

Zelfs het na premievrijmaking bij overlijden uitkeren van de opgebouwde waarde kan niet vrij van successierecht zijn. Alhoewel er dan geen risicopremies meer onttrokken worden, zullen de na het moment van premievrijmaking aan de opgebouwde waarde te onttrekken kostenvergoedingen leiden tot een afname van de uitkering bij leven.

Dit impliceert dat de gewenste overlijdensuitkeringen na premievrijmaking slechts vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan) kunnen zijn indien er bij premievrijmaking een verrekening plaatsvindt van de nettokoopsom voor deze overlijdensuitkeringen. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1: Verrekening. De uitkeringen moeten bepaald worden o.b.v. een projectie vanaf het moment van premievrijmaking met 4% netto-rendement.

7.3 Premievakantie

Er worden verschillende vormen van premievakantie onderscheiden:

1. gedeeltelijke premievakantie waarbij premie t.b.v. overlijdensgedeelte verschuldigd blijft
2. volledige premievakantie

7.3.1 Gedeeltelijke premievakantie

Uitgaande van een premiesplitsing die tot het moment van premievakantie voldeed aan het gestelde in het premiesplitsingsbesluit en dit rapport geldt het volgende.

Indien bij een gedeeltelijke premievakantie de premie t.b.v. het overlijdensgedeelte verschuldigd blijft en de uitkering bij overlijden bij aanvang van de premievakantie niet wijzigt blijft de uitkering bij overlijden vrij van successierecht gedurende de premievakantie. Indien bij premiehervatting de oorspronkelijke premie weer betaald gaat worden, de uitkering bij overlijden niet wijzigt en de premiesplitsing gehandhaafd blijft, blijft de uitkering bij overlijden vrij van successierecht.

Bij het vorenstaande dient overigens bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

7.3.2 Volledige premievakantie

Bij premievrijmaking (hoofdstuk 7.2: Premievrijmaking) is aangegeven dat overlijdensuitkeringen na premievrijmaking slechts vrij van successierecht kunnen zijn indien er bij premievrijmaking een verrekening plaatsvindt. Verrekening om de gehele uitkering bij overlijden vrij van successierecht te kunnen verkrijgen is bij premievakantie echter niet toegestaan. Overlijdensuitkeringen gedurende de premievakantie zullen dus belast zijn.

Om na premiehervatting de uitkeringen bij overlijden vrij van successierecht (mits aan alle overige bepalingen van het besluit is voldaan) te ontvangen moet premiesplitsing uitgevoerd worden conform het gestelde in hoofdstuk 7.5: Premiesplitsing gedurende looptijd.

7.4 Overige mutaties

7.4.1 Wijziging van premie en/of dekkingen en/of duur (premiebetaling)

Indien de wijziging een premieverhoging betreft, waarbij de mutatie gezien kan worden als een extra premielaag met bijbehorende overlijdenskapitalen en doelkapitaal welke aan de verzekering toegevoegd worden, kan deze extra laag gezien worden als een nieuwe verzekering die ook als zodanig gesplitst kan worden. Dit geldt op analoge wijze voor premieverlaging. Deze methode wordt beschreven in hoofdstuk 7.4.1.1: Berekening op basis van wijzigingen in premie en dekkingen.

De combinatie van wijziging van premie en/of dekkingen kan echter ook andere consequenties hebben:

1. de dekkingen wijzigen maar de premie blijft onveranderd. Als de uitkering bij leven daalt, stijgt de uitkering bij overlijden. Als de uitkering bij leven stijgt, daalt de uitkering bij overlijden.
2. de premie wordt verhoogd en de overlijdensdekkingen verlaagd. De uitkering bij leven stijgt dan.
3. de gewenste overlijdensdekkingen nemen met méér toe dan uit de premietoename betaald kan worden. De geprognostiseerde depotwaarde op de einddatum zal dus dalen
4. de premie wordt verlaagd en de overlijdensdekkingen verhoogd
5. de gewenste overlijdensdekkingen nemen zoveel af dat de geprognostiseerde depotwaarde op de einddatum ondanks de lagere premie zal stijgen

In deze gevallen treedt er ook een verschuiving op in de reeds lopende verzekering en zal de daarbij behorende premie dus ook opnieuw gesplitst dienen te worden. Deze methode wordt in hoofdstuk 7.4.1.2: Splitsing volledige verzekering inclusief aanwezige waarde beschreven. Deze methode mag ook gebruikt worden in gevallen waarin de in hoofdstuk 7.4.1.1: Berekening op basis van wijzigingen in premie en dekkingen beschreven methode wel werkt, maar heeft als nadeel dat de aanwezige waarde verrekend moet worden.

De methode beschreven in hoofdstuk 7.4.1.1: Berekening op basis van wijzigingen in premie en dekkingen mag alleen toegepast worden als aan de volgende voorwaarden voor de betaalde premie/koopsom, de netto koopsommen voor uitkering bij overlijden en de wijziging in doelkapitalen is voldaan:

- bij premieverhoging: $\Delta NKO1_x \geq 0, \Delta NKO2_x \geq 0, \Delta NKO1_y \geq 0$ én $\Delta DK > 0$
- bij een extra storting: $\Delta NKO1_x \geq 0, \Delta NKO2_x \geq 0, \Delta NKO1_y \geq 0$ én $\Delta DK > 0$
- bij premieverlaging: $\Delta NKO1_x \leq 0, \Delta NKO2_x \leq 0, \Delta NKO1_y \leq 0$ én $\Delta DK < 0$

7.4.1.1 Berekening op basis van wijzigingen in premie en dekkingen

Berekening bij premieverhoging

Er wordt een eerste 4% projectie gemaakt uitgaande van de reeds aanwezige depotwaarde en de oude toekomstige premies en gewenste dekkingen. => $UBO_x(t)_{oud}$, $UBO_y(t)_{oud}$ en DK_{oud} .

Er wordt een tweede 4% projectie gemaakt uitgaande van de reeds aanwezige depotwaarde en de nieuwe toekomstige premies en gewenste dekkingen. => $UBO_x(t)_{nw}$, $UBO_y(t)_{nw}$ en DK_{nw}

Op basis van alle $[UBO_x(t)_{nw} - UBO_x(t)_{oud}]$, $[UBO_y(t)_{nw} - UBO_y(t)_{oud}]$ en $[DK_{nw} - DK_{oud}]$ wordt de premiewijziging gesplitst conform de in hoofdstuk Nieuwe polissen beschreven methode. (x en y zijn nu de leeftijden op het moment van mutatie en n de duur vanaf het moment van mutatie tot de einddatum verzekering)

De berekende bedragen door x te betalen/door y te betalen (c.q. aftrekbaar/niet aftrekbaar) behorende bij de premieverhoging zijn positief.

Deze bedragen worden bij de corresponderende bedragen vóór de mutatie opgeteld.

De perunages door x te betalen/door y te betalen (c.q. aftrekbaar/niet aftrekbaar) van de totale premie zullen dus wijzigen.

Voorbeeld:

Voor mutatie was de premie 1000,-.

De splitsing was als volgt:

Door x te betalen (c.q. aftrekbaar):	900,-	(90%)
Door y te betalen (c.q. niet aftrekbaar):	100,-	(10%)

De premie wordt verhoogd met 50,- in combinatie met een verhoging van de overlijdensdekkingen.

De 50,- wordt aan de hand van de toename van de overlijdensdekkingen en de toename van de geprognostiseerde waarde op de einddatum conform bovenstaande gesplitst en geeft:

Door x te betalen (c.q. aftrekbaar):	40,-
Door y te betalen (c.q. niet aftrekbaar):	10,-

In totaal zal er dus voor de na verhoging geldende premie van 1050,- gelden :

Door x te betalen (c.q. aftrekbaar):	$900 + 40 = 940$	(89,52%)
Door y te betalen (c.q. niet aftrekbaar):	$100 + 10 = 110$	(10,47%)

Berekening bij premieverlaging

Bij verlaging wordt t.b.v. het uitsplitsen van de verlagingspremie dezelfde methodiek gehanteerd.

De uit te splitsen premie is hier dus negatief. De tweede 4% projectie t.b.v. het bepalen van de splitsingsperunages word dan ook gedaan o.b.v. deze verlaagde premies.

De berekende bedragen door x te betalen/door y te betalen (c.q. aftrekbaar / niet aftrekbaar) behorende bij de premieverlaging zijn dan ook negatief.

Deze bedragen worden bij de corresponderende bedragen vóór de mutatie opgeteld.

De perunages door x te betalen/door y te betalen van de resterende premie zullen dus wijzigen.

Voorbeeld:

Voor mutatie was de premie 1000,-.

De splitsing was als volgt:

Door x te betalen (c.q. aftrekbaar):	900,-	(90%)
Door y te betalen (c.q. niet aftrekbaar):	100,-	(10%)

De premie wordt verlaagd met 50,- in combinatie met een verlaging van de overlijdensdekkingen.

De -50 wordt aan de hand van de afname van de overlijdensdekkingen en de afname van de geprognostiseerde waarde op de einddatum gesplitst en geeft:

Door x te betalen (c.q. aftrekbaar):	- 30,-
Door y te betalen (c.q. niet aftrekbaar):	- 20,-

In totaal zal er dus voor de na verlaging resterende premie van 950,- na gelden :

Door x te betalen (c.q. aftrekbaar):	$900 - 30 = 870$	(91,58%)
Door y te betalen (c.q. niet aftrekbaar):	$100 - 20 = 80$	(8,42%)

7.4.1.2 Splitsing volledige verzekering inclusief aanwezige waarde

Er wordt een projectie gemaakt van de ontwikkeling van de polis vanaf mutatiedatum, uitgaande van de aanwezige waarde, de gewenste toekomstige premies en dekkingen en 4% netto-rendement. Op basis van deze projectie worden de netto

koopsommen voor de uitkeringen bij leven en bij overlijden bepaald zoals in hoofdstuk 7.1: Nieuwe polissen. Er zijn twee methoden om hierna de premie te splitsen:

- I. Vermindering levenkoopsom met aanwezige waarde
- II. Verrekening aanwezige waarde

I. Vermindering levenkoopsom met aanwezige waarde

Bij het bepalen van de factoren waarmee de premie gesplitst moet worden wordt de aanwezige waarde in mindering gebracht op de netto koopsom voor de uitkering bij leven. Hierdoor wordt de premie voor het overlijdensgedeelte hoger. Deze methode is niet mogelijk indien de netto koopsom voor de uitkering bij leven kleiner is dan de aanwezige waarde.

II. Verrekening aanwezige waarde

Bij deze methode wordt o.b.v. deze netto koopsommen de premie gesplitst. De aanwezige waarde dient echter ook gesplitst en verrekend te worden. Hierbij dient voldaan te worden aan het gestelde in hoofdstuk 3.1: Verrekening

Omdat het niet mogelijk is de door x en y opgebouwde voorzieningen voor de overlijdensuitkeringen in de aanwezige depotwaarde te bepalen wordt er van het volgende uitgegaan:

- Bij tijdelijke verzekeringen met risicosplitsing wordt de door y opgebouwde overlijdensvoorziening genegeerd en wordt de gehele aanwezige depotwaarde aan x toegekend. Gevolg hiervan is dat ook over deze gehele depotwaarde weer een deel door y aan x verrekend moet worden
- Bij tijdelijke verzekeringen met volledige splitsing worden beide overlijdensvoorzieningen genegeerd en wordt de aanwezige depotwaarde voor k_x aan x en voor k_y aan y toegekend (k_x en k_y voor mutatie)
- Bij levenslange verzekeringen wordt de aanwezige depotwaarde voor per_x aan x en voor per_y aan y toegekend (per_x en per_y voor mutatie)

Dit betekent het volgende:

- Bij tijdelijke verzekeringen op één of twee levens met risicosplitsing: verrekening (van y aan x) van een bedrag ter grootte van $per_y \cdot \text{depotwaarde}$ (per_y na mutatie)
- Bij tijdelijke verzekeringen op één of twee levens met volledige splitsing: verrekening (van y aan x) van een bedrag ter grootte van $per_y \cdot \text{depotwaarde} - k_y \cdot \text{depotwaarde}$ (per_y na mutatie en k_y voor mutatie)
- Bij levenslange verzekeringen op één of twee levens: verrekening (van y aan x) van een bedrag ter grootte van $\Delta per_y \cdot \text{depotwaarde}$. Als dit bedrag negatief is dient er dus verrekening van x aan y plaats te vinden.

7.4.2 Extra storting

Conform berekening bij premieverhoging (zie hoofdstuk 7.4.1.1: Berekening op basis van wijzigingen in premie en dekkingen). Het betreft hier echter slechts een éénmalige premie die gesplitst wordt.

7.5 Premiesplitsing gedurende looptijd

Er wordt een projectie gemaakt van de ontwikkeling van de polis vanaf splitsingsdatum, uitgaande van de aanwezige waarde, de gewenste toekomstige premie en dekkingen en 4% netto-rendement. Op basis van deze projectie worden de netto koopsommen voor de uitkeringen bij leven en bij overlijden bepaald zoals in hoofdstuk 7.1: Nieuwe polissen. Premiesplitsing en eventuele verrekening van de aanwezige waarde gebeurt hierna volgens de methoden zoals weergegeven in hoofdstuk 7.4.1.2: Splitsing volledige verzekering inclusief aanwezige waarde.

7.6 Aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling

Er wordt een projectie gemaakt van de ontwikkeling van de polis vanaf aanpassingsdatum, uitgaande van de aanwezige waarde, de gewenste toekomstige premie en dekkingen en 4% netto-rendement. Op basis van deze projectie worden de netto koopsommen voor de uitkeringen bij leven en bij overlijden bepaald zoals in hoofdstuk 7.1: Nieuwe polissen. O.b.v. deze netto koopsommen wordt de premie gesplitst.

7.7 Motivatie 4% beleggingsrendement

De in dit hoofdstuk opgenomen tabellen geven de invloed weer van het gekozen berekeningsrendement bij de splitsing van een UL-verzekering op één leven welk geschiedt conform hoofdstuk 7.1.2: Tijdelijke verzekering op één leven, waarbij geen rekening is gehouden met het feit dat het totale risicodeel van de premie gesplitst kan worden in een deel ten gevolge van het overlijden van x voor y en een deel ten gevolge van het overlijden van x na y. De invloed wordt weergegeven door de aandelen bij leven en overlijden (vl resp. vo) in de premie BP te bepalen bij verschillende rendementen en verschillende overlijdensuitkeringen.

De gehanteerde formules zijn derhalve:

$$NKO_x = \sum_{t=1}^{\text{int}(n)} v^t \cdot {}_{t-1}q_x \cdot UBO_x(t)$$

$$NKL_x = DK \cdot nEx$$

$$vo = NKO_x / (NKO_x + NKL_x)$$

$$vl = NKL_x / (NKO_x + NKL_x)$$

Uitgangspunten bij de projectie zijn:

- De netto depotontwikkeling is op hetzelfde rendement gebaseerd als de koopsommen NKO_x en NKL_x .
- Bij het bepalen van de percentages vo en vl is uitgegaan van een depotontwikkeling welk volgt uit een jaarlijkse storting van 1.000
- Bij de depotontwikkeling is geen rekening gehouden met onttrekkingen aan het depot voor kosten maar slechts met onttrekking van risicopremies en bij te schrijven intrest.

Tabel A

De uitkering bij overlijden $UBO_x(t)$ is, gedurende de gehele duur, het maximum van VKO en **110%** van de opgebouwde depotwaarde op tijdstip t . (VKO=0 geeft dus de zuivere 110% restitutie variant). Het betreft een mannelijke verzekerde.

			4%		10%		
x	n	VKO	vo	vl	vo	vl	Verschuiving vo bij overgang van 4% naar 10%
20	10	0	0.48	99.52	0.52	99.48	+ 0.04
	20		1.23	98.77	1.38	98.62	+ 0.15
	30		3.74	96.26	4.14	95.86	+ 0.4
35	10		1.15	98.85	1.22	98.78	+ 0.07
	20		5.17	94.83	5.62	98.38	+ 0.45
	30		16.92	83.08	18.30	81.70	+ 1.38
50	10		5.89	94.11	6.24	93.76	+ 0.35
	20		23.12	76.88	24.89	75.11	+ 1.77
	30		58.03	41.97	61.00	39.00	+ 2.97
20	10	200.000	14.23	85.77	13.38	86.62	- 0.85
	20		16.2	83.80	14.55	85.45	- 1.65
	30		23.56	76.44	17.53	82.47	- 6.03
35	10		29.44	70.56	26.54	73.46	- 2.90
	20		53.01	46.99	41.14	58.86	- 11.87
	30		92.47	7.53	57.84	42.16	- 34.63
50	10		100.00	0.00	100.00	0.00	N.v.t.
	20		100.00	0.00	100.00	0.00	N.v.t.
	30		100.00	0.00	100.00	0.00	N.v.t.

Het omslagpunt waarop 0% verschuiving plaatsvindt, ligt afhankelijk van de duur bij de volgende VKO:

$n=10$ VKO= ± 11.500 ($1,15 \cdot \text{premie} \cdot \text{duur}$)

$n=20$ VKO= ± 25.000 ($1,25 \cdot \text{premie} \cdot \text{duur}$)

$n=30$ VKO= ± 41.000 ($1,37 \cdot \text{premie} \cdot \text{duur}$)

Tabel B.

Conform Tabel A, alleen betreft het hier een vrouwelijke verzekerde.

			4%		10%		
y	n	VKO	vo	vl	vo	vl	Verschuiving vo bij overgang van 4% naar 10%
35	10	0	0.77	99.23	0.82	99.18	+ 0.05
	20		2.97	97.03	3.26	96.74	+ 0.29
	30		8.87	91.13	9.72	90.28	+ 0.85
35	10	200.000	19.94	80.06	18.09	81.91	- 1.85
	20		32.01	67.99	25.63	74.37	- 6.38
	30		51.10	48.90	33.75	66.25	- 17.35

Tabel C

De uitkering bij overlijden $UBO_x(t)$ is **90%** van de opgebouwde depotwaarde op tijdstip t. Het betreft een mannelijke verzekerde.

			4%		10%		
x	n	VKO	vo	vl	vo	vl	Verschuiving vo bij overgang van 4% naar 10%
35	10	0	0.95	99.05	1.00	99.00	+ 0.05
	20		4.25	95.75	4.62	95.38	+ 0.37
	30		14.07	85.93	15.23	84.77	+ 1.16

Opmerkingen bij de tabellen

- vo en vl zijn hier uitgedrukt in procenten van de premie.
- De keuze voor de 200.000 is gedaan omdat dit het maximaal te verzekeren gewenste kapitaal is waarbij voor $x=35$, $n=30$ en 4% berekeningsrendement het depot net niet leeg loopt. Het overzicht geeft hier dus bij rekenrente van 4% naar 10% de maximale verschuiving aan voor deze leeftijd/duur combinatie.
- Bij $x=50$ is de premie niet toereikend om de dekking van 200.000 uit te financieren. Zowel bij 4% als 10% depotontwikkeling loopt het depot in het 7e jaar leeg. De gehele premie wordt in beide situaties dus toegewezen aan het risicodeel.
- De berekeningen o.b.v. een vrouwelijk verzekerde leveren dezelfde effecten t.a.v. de verschuiving op als die bij een mannelijke verzekerde daar de vrouw (v.w.b. sterftekansen) te vergelijken is met een jongere mannelijke verzekerde.
- Een uitkering bij overlijden die kleiner dan 90% van de opgebouwde depotwaarde is geeft hetzelfde effect als de 90 % variant. De verschuiving zal echter minder zijn (zie ook het verschil tussen 110% en 90% restitutie). In het extreme geval van 0% restitutie is de factor vo gelijk aan 0 zowel bij 4% als 10% rekenrendement. Hier treedt dus in het geheel geen verschuiving op.

Conclusies

Bij een verzekering met een gewenst garantiekapitaal bij overlijden (in de tabel de 200.000) wordt het af te splitsen risicodeel van de premie **lager** naar mate het berekeningsrendement hoger wordt, tenzij het kapitaal beneden het omslagpunt ligt. Dit is te verklaren uit het feit dat de kapitalen waarop de overlijdenskoopsom gebaseerd wordt, tot het moment dat 110% van de opgebouwde depotwaarde groter wordt dan dit kapitaal, gelijk blijven aan dit garantiekapitaal en niet beïnvloed worden door de onderliggende depotontwikkeling. Een hoger rendement heeft dan vooral invloed op het geprognoseerde kapitaal bij leven. Het relatief meer stijgen van de leven-koopsom heeft een verhoging van het af te splitsen levendeel van de premie tot gevolg en dus een daling van het risicodeel.

Bij een zuivere restitutievariant c.q. een verzekering met een garantiekapitaal bij overlijden beneden het omslagpunt is het effect juist andersom en wordt het af te splitsen risicodeel van de premie **hoger** naar mate het berekeningsrendement hoger wordt. Dit is te verklaren uit het feit dat de kapitalen bij overlijden reeds vanaf het eerste jaar direct beïnvloed worden door een sneller groeiende depotwaarde. Een hoger rendement creëert dus zowel hogere overlijdenskapitalen als een hoger geprognoseerde kapitaal bij leven. In de koopsom voor het overlijdensdeel werkt dit echter zwaarder door omdat contantmaking over een kortere duur geschiedt.

Aanbeveling t.a.v. het te hanteren berekeningsrendement.

Aanbevolen wordt het uniform hanteren van 4% berekeningsrendement.

De volgende argumenten spelen hierbij een rol:

- Eén rendement voor alle vormen (restitutie mét of restitutie zonder garantiekapitaal bij overlijden) is wenselijk omdat de 110%-vormen in elkaar over kunnen gaan door de vrije keuze van een garantiekapitaal bij overlijden.
- De voorkeur gaat uit naar één "algemeen aanvaardbaar" rendement toepasbaar voor alle soorten beleggingsdepots. Een berekeningsrendement gebaseerd op een "verwachte prijsontwikkeling" welk afhankelijk is van het gekozen beleggingsdepot is niet wenselijk omdat dan bij switchen tussen verschillende depots weer een nieuwe splitsing berekend zou moeten worden. 4% zou hiervoor als rendement toegepast kunnen worden en geeft bovendien de aansluiting met de splitsingsmethodiek van traditionele verzekeringen.
- Bij verzekeringen met een garantiekapitaal bij overlijden (boven het omslagpunt) is bij een werkelijk rendement van 4% een "veilige" premie voor het risicodeel vastgesteld. Het hanteren van een hogere interestvoet kan een te lage premie geven die procentueel veel afwijkt. Zie het overzicht, $x=35$, $n=30$, $VK=200.000$. O.b.v. 10% zou het af te splitsen risicodeel 57,84% van de totale premie bedragen. Bij een werkelijk rendement van 4% had dit 92,47% moeten zijn omdat bijna de gehele premie dan benodigd is voor het afdekken van dit risico. (er resteert op de einddatum een depotwaarde van slechts f 5.243). Deze vorm met een garantiekapitaal zal het meest voorkomen bij voor successierecht gesplitste verzekeringen daar deze vaak in combinatie met een hypotheek verzekering voorkomen.

- Gezien de hoogte van het omslagpunt is zal in nagenoeg alle gevallen bij een verzekering met een garantiekapitaal bij overlijden dit kapitaal meer zijn dan het omslagpunt.
- Bij zuivere restitutie verzekeringen wordt bij een werkelijk rendement van 4% weliswaar een iets te lage premie voor het risicodeel vastgesteld doch deze afwijking is veel minder afhankelijk van het werkelijke rendement. (blijft in het overzicht overal binnen de 3 % waarbij deze 3% slechts optreedt bij hoge leeftijd en lange duur : $x=50$, $n=30$). De zuivere restitutievorm zal het meest voorkomen bij gedeeltelijk geclausuleerde verzekeringen daar bij lijfrenteverzekeringen het sparen veelal het hoofddoel is.

7.8 Splitsing o.b.v. eenjarige overlijdenspremies

In de eerdere paragrafen is een methode beschreven die de premie voor de gehele looptijd naar dezelfde verhouding splitst. Dit kan bij mutaties tot complexe berekeningen en tot verrekening leiden. Een alternatieve methode is om telkens voor één jaar de premie voor het overlijdensgedeelte te bepalen die voldoende is om de overlijdensuitkering in dat jaar vrij van successierecht te verkrijgen. Deze methode wordt in deze paragraaf beschreven.

Bij deze methode wordt bij aanvang een projectie gemaakt voor het eerste polisjaar, waaruit de netto koopsom voor de overlijdensuitkering in dat jaar volgt. De projectie vindt plaats analoog aan hetgeen in hoofdstuk 7.1, Nieuwe polissen, is beschreven. Uit deze netto koopsom moet een bruto koopsom afgeleid worden. Dit kan o.b.v. de kostenopslagen in de onderhavige verzekering of de kostenopslagen van een zelfstandige risicoverzekering met eenjarige premies. De brutokoopsom wordt daarna herleid tot een termijnpremie voor het overlijdensdeel, die gelijkloopt met de termijnpremie voor de verzekering. Deze termijnpremie voor het overlijdensdeel is dan het gedeelte van de termijnpremie voor de verzekering dat voldoende is om de overlijdensuitkering in het eerste polisjaar vrij van successierecht te verkrijgen. Indien de termijnpremie voor het overlijdensdeel groter is dan de termijnpremie voor de verzekering, kan dit ertoe leiden dat de gehele uitkering bij overlijden belast zal zijn met successierecht. Dit kan voorkomen worden door twee uitkeringen bij overlijden op de polis te vermelden (naar verhouding van de twee premies), waarvan er dan één belast is met successierecht en één onbelast.

Op elke polisverjaardag kan deze methode herhaald worden om de premie voor het overlijdensgedeelte in het komende polisjaar te bepalen, met als uitgangspunt de beleggingswaarde van de polis op de polisverjaardag.

Bij het vorenstaande dient steeds bedacht te worden dat een overlijdensuitkering bij premiesplitsing alleen vrij van successierecht zal zijn indien tevens aan alle overige bepalingen van het premiesplitsingsbesluit is voldaan.

Bij premievrijmaking en premievakantie geldt hetgeen in de hoofdstukken 7.2: Premievrijmaking, en 7.3: Premievakantie, is vermeld. Bij een mutatie, bij premiesplitsing gedurende de looptijd en bij aanpassing premiesplitsing in kader overgangsregeling kan vanaf de effectieve datum voor het resterende gedeelte van het polisjaar (en daarna voor elk polisjaar) een projectie gemaakt worden om de nieuwe premie voor het overlijdensgedeelte te bepalen. Er is dan natuurlijk nooit sprake van verrekening.

8. Overige verzekeringen

8.1 Overige beleggingsverzekeringen

Onder overige beleggingsverzekeringen worden verstaan verzekeringen waarbij:

- een gedeelte van de premie belegd wordt ten behoeve van de uitkering bij leven en bij overlijden, en
- er een extra uitkering bij overlijden is, die niet gefinancierd wordt m.b.v. éénjarige risicopremies die afhankelijk zijn van de opgebouwde waarde en ten laste van die waarde worden gebracht zoals bij universal life verzekeringen. De uitkering wordt gefinancierd m.b.v. een bij aanvang van de verzekering vastgestelde gegarandeerde premie, die onderdeel vormt van de betaalde premie.

Deze verzekeringen kunnen behandeld worden zoals universal life verzekeringen, waarbij de twee overlijdensuitkeringen opgeteld worden in de projectie. Ze kunnen ook in twee delen gesplitst worden, waarvoor elk een afzonderlijke premiesplitsing wordt berekend.

Indien er sprake is van verzekeringen met een gegarandeerd rendement moeten projecties met dit rendement geschieden i.p.v. 4%. Dan kunnen ook de methodes voor traditionele verzekeringen of voor spaarhypotheken gehanteerd worden.

8.2 Verzekeringen met uitkeringen bij overlijden of arbeidsongeschiktheid

Onder verzekeringen met uitkeringen bij overlijden of arbeidsongeschiktheid worden traditionele verzekeringen verstaan die alleen een uitkering bij overlijden of bij arbeidsongeschiktheid kennen. Deze verzekeringen kunnen gesplitst worden zoals traditionele verzekeringen, zij het dat hierbij gezien de zeer verschillende aard van de kostenopslagen voor de twee dekkingen gesplitst moet worden o.b.v. brutopremies voor de zelfstandige verzekeringen i.p.v. nettopremies.

Bijlage A. Definities en notatie

Definities

premie hoofdverzekering

de premie voor de verzekering exclusief opslagen of premies voor arbeidsongeschiktheidsdekkingen.

volledige splitsing

de splitsing waarbij niet alleen de premies voor de uitkeringen bij overlijden van x en y afgesplitst worden maar ook de premie voor de uitkering bij leven over beide verzekerden gesplitst wordt

Notatie

BKL_x	verschuldigde koopsom voor uitkering bij in leven zijn x op einddatum
BKL_{xy}	verschuldigde koopsom voor uitkering bij in leven zijn x en y op einddatum
BKO_x	verschuldigde koopsom voor uitkering bij overlijden x
BKO_y	verschuldigde koopsom voor uitkering bij overlijden y
BP	te splitsen premie voor hoofdverzekering op termijnbasis
BPj	te splitsen premie voor hoofdverzekering op jaarbasis
BPLZ	brutopremie voor zelfstandige verzekering bij leven
BPOZ	brutopremie voor zelfstandige verzekering bij overlijden
BPO_x	verschuldigde premie voor uitkering bij overlijden x
BPO_y	verschuldigde premie voor uitkering bij overlijden y
DK	geprognoseerde depotwaarde op de einddatum (alleen bij tijdelijke verzekeringen)
ES	extra storting bij spaarhypotheek
FV(t)	geprognoseerde depotwaarde op tijdstip t
ig	garantierente bij spaarhypotheek
k_x	aandeel van verzekerde x in uitkering bij leven bij volledige splitsing (perunage)
k_y	aandeel van verzekerde y in uitkering bij leven bij volledige splitsing (perunage)
n	duur verzekering
NKL_x	netto koopsom voor uitkering bij in leven zijn x op de einddatum
NKL_{xy}	netto koopsom voor uitkering bij in leven zijn x en y op de einddatum
NKO_x	netto koopsom voor uitkeringen bij overlijden x
NKO_y	netto koopsom voor uitkeringen bij overlijden y
$NKO1_x$	netto koopsom voor uitkering bij overlijden van x voor y
$NKO1_y$	netto koopsom voor uitkering bij overlijden van y voor x
$NKO2_x$	netto koopsom voor uitkering bij overlijden van x na y
NP	nettopremie voor hoofdverzekering
NPL_x	netto premie voor uitkering bij in leven zijn x
NPL_{xy}	netto premie voor uitkering bij in leven zijn x en y op de einddatum
NPO_x	netto premie voor uitkeringen bij overlijden x
NPO_y	netto premie voor uitkeringen bij overlijden y

$MV(t)$	nettovoorziening voor hoofdverzekering op tijdstip t
$mVO_x(t)$	nettovoorziening op tijdstip t voor dekking bij overlijden van x
$mVL_x(t)$	nettovoorziening op tijdstip t voor dekking bij leven van x
p	duur premiebetaling
per_x	gedeelte van premie dat x betaalt
per_y	gedeelte van premie dat y betaalt
SP	spaarpremie bij spaarhypotheek
$teind$	$\min(\Omega_x - x ; \Omega_y - y)$
$UBO_x(t)$	de verzekerde uitkering bij overlijden van verzekerde x op tijdstip t
$UBO_y(t)$	de verzekerde uitkering bij overlijden van verzekerde y op tijdstip t
v	1/1.04
VKL_x	verzekerd kapitaal bij leven van x
VKO_x	verzekerd kapitaal bij overlijden van x
VKO_y	verzekerd kapitaal bij overlijden van y
$Vverr$	te verrekenen deel voorziening
x	eerste verzekerde cq. premieplichtige
y	tweede verzekerde cq. premieplichtige
(0)	op ingangsdatum
(m)	op tijdstip m
Ω_x	eerste leeftijd in de te hanteren sterftetafel voor x waarvoor de sterftekans = 1
Ω_y	eerste leeftijd in de te hanteren sterftetafel voor y waarvoor de sterftekans = 1